

889

АЛЕКСА ШАНТИЋ

ИЗ ХАЈНЕОВЕ ЛИРИКЕ

ИЗДАЊЕ КЊИЖАРЕ ТРИФКА ДУДИЋА, МОСТАР.
1923.

АЛЕКСА ШАНТИЋ

ИЗ ХАЈНЕОВЕ ЛИРИКЕ

Др. од. Мил. Павловић
Књижевница и професор
вешт. умет. Хајнзе
К-Ф-9481 - Стане Царић
Теодру

1923.

ИЗДАЊЕ КЊИЖАРНИЦЕ
ТРИФКА ДУДИЋА, МОСТАР.

ШТАМПАРИЈА „ОБОД“, САРАЈЕВО.

БОЛНА ДАЖИЦА

1923. УСТАВ. БИРОКРАЦИЈА

I.

ЛИРСКИ ИНТЕРМЕЦО.

ЛИРСКИ ИНТЕРМЕЦО.

Пролог.

Моја патња, моја туга
И бол у тој књизи стоје,
Отвориш ли књигу ову,
Отворићеш срце моје.

Некада један витез је био
Ћутљив и сетна ока.
Вечно је снев'о и све се крио,
И лут'о трома крока.
Он беше сметен, дрвењак прави,
Спотии'о би се, и где се јави
Све цуре кикоћу с бока.

Код куће често, у соби тамној,
Седео је и чек'о,
Пружао руке у чежњи пламној,
А речи не би рек'о.
Али у нему поноћ и кâсну
Чуо би свирку и песму страсну,
И с врата куцање неко.

То њему крадом дошла би вила
У велу к'о пена што је;

И сва к'о једна ружа је била
А с ње драгуљи сипљу боје,
По њедру јој се златна влас вије,
Око јој слатким поздравом грије
Ту загрле се њих двоје.

Витез је грли свим жаром груди,
Сад је дрвењак плам врео;
Сањач се буди, блед му лик руди,
И стидни посве је смео.
Враголан вила опи га цела,
Тихо по глави спусти му, бела,
Свој бели драгуља вео.

У двору чара, где кристал стрепи,
Сада је витез био;
Као кип стоји, гледа и слепи
Од блеска што се свуд лио,
Но ипак уза њ нимфа је била —
Витез је женик а нева вила;
Ту цитре звони звук мио.

То њене друге свирају младе,
И с песмом коло се вије;
Витезу с чуда и ум се краде.
Па чвршће нимфи се свије.
Но за час згасну све чари пламне,
И с нова витез сред своје тамне
Песничке собе сам бдије.

1.

У дивном мају, кад сваки
Цвет'о је ружин чар,
Тада је у срцу моме
Плануо љубави жар.

У дивном мају, кад сваки
Птичји је звонио пој,
Тада све жеље и чежње
Ја сам изрек'о њој.

2.

Из мојих суза ничу
Многи цветови сјајни,
А хор се славуја ствара
Од уздисаја сјајни'.

Па ако волиш ме, драга,
Све цвеће нек је твоје,
И под прозором твојим,
Нек хор славуја поје.

3.

Волио сам ружу, лиљан, сунце јасно
Волио сам некад заносно и страшно
Сад не волим више, ја сад волим једну,
Волим ону медну, ону слатку, чедну,
Јер је она сама миља извор цели,
И сунце и ружа и мој лиљан бели.

4.

Када гледам очи твоје
Сав бол и јад мене ти'о,
Но кад љубим усне твоје,
Ја сам посве здрав и чио!

Кад на твоја недра панем
Рај нада мном почне сјати;
Но кад речеш: „Ја те љубим!“
Морам горко заплакати.

5.

Скоро сам у сну глед'о твој лик драг,
Путем где шуми јабланова ред.
Ко анђео је тако леп и благ,
Но ипак тако бон и тако блед.

Још само усне руде ти, но тај
Гримиџ ће скоро смрт збрисати с њих,
Угасиће се сав небесни сјај,
Што благо греје испод већа тих.

6.

Прислони лице уз моје лице, и тада
Сузе ће скупа се лити.
И чврсто срце приљуби срцу, и тада
Два плама скупа ће бити.

И кад се у тај велики пламен слије
Тих суза река врућа,
И кад те силно загрлим, ја ћу умрети
С љубави и чезнућа.

7.

Ја ћу у чашу лиљана
Утопит с душом жар цео,
А песму о мојој драгој
Певаће лиљан бео.

Но песма дрхтати мора
К'о пољуб усна јој страсни,
Што ми га дарова негда
У час слатки и красни.

8.

Непомично, тамо горе,
На висини звезде стоје;
Вековима гледају се
С немим болом чежње своје.

Оне зборе један језик
Тако богат, тако мио;
Но ни један филолога
Још га није разумио.

Но ја сам га научио
И памтићу њега трајно;
Граматика за њим беше
Моје драге лице сјајно.

9.

На крл'ма песме ове
На далек хајдемо пут,
На жале Гангесове,
Где дивни ја знадем кут.

Ту бујна башта је нека
Где трепти месеца сјај,
Ту верну сестрицу чека
Цвет лотов у загрљај.

На звезда јато се сјајно
Смешка љубица цвет;
А руже шапућу тајно
Мирисних бајака сплет.

Газела прислушкује
И скаче радосни скок;
А у даљини се чује
Свештене реке ток.

Под палму ту ћемо пасти
На ћилим мирисан,
И пити љубавне сласти
И блажен сневати сан.

10.

Лотова ружа стрепи
Пред сунчанијем сјајем,
Па главе клонуле сања
И чека ноћ с уздисајем.

Месец је љубавник цени,
Он сјајем буди је и крепи,
И пред њим открива она
Све тајне недара лепи'.

И цвета, и гори, и блиста,
И у вис гледа из дола;
Мирише, плаче и дрхти
С љубави жарке и бола.

11.

У реци, у лепој Рајни,
У валâ кристалу самом,
Келн се огледа сјајни
Са својим огромним храмом.

У храму икона стоји
На златном сликана платну;
У пустош лета моји
Светлост је сипала златну.

Анђели и ружице
 Лебде сврх Госпе благе;
 Очи јој, усне, и лице,
 Баш к'о у моје драге.

12.

Не љубиш ме, не љубиш ме,
 Но то мене мало коље
 Погледам ли лик твој само,
 Ја сам к'о краљ добре воље.

Ти ме мрзиш, посве мрзиш
 Тако твоје усне зборе;
 Но дај да их љубим само,
 Па ме мрзи и још горе.

13.

Не куни се, само љуби,
 Лаж је клетва жена свије'.
 Твоја реч је слатка, али
 Твој пољубац слађи ми је!
 Он ми у те веру ствара,
 Реч је празни шум и пара.

* * *

О куни се, само куни,
 Све вјерујем што ћеш рећи!

Ја на твоја недра падам
И верујем у свој срећи:
Љубићеш ме над сва блага,
Вечно и још дуже, драга.

14.

Ја очима мога цвета
Стварам низе канцонета;
Усницама звонке, фине,
Мадригале и терцине,
Лицу, што га лепшег није,
Стварам станце најдивније,
А да моја драга има
Једно срце у грудима,
Ја бих њему, сретан цео,
Један лепи сонет сплео.

15.

Тај свет је глуп и слеп је сасвим,
И сваког дана је гори,
О теби, моје лепо дете,
Хрђаво суди и збори.

Тај свет је глуп и слеп је сасвим,
Не зна те добро јоште;
Он не зна како слатко гори
Твој пољуб пун милоште.

16.

Реци мени, моја драга,
Зар ти ниси слика снова
Какву лети, у дан врео,
Ствара машта песникова?

Но не, таке усне, таки
Сјај чаробни ока твога,
Тако слатко дете није
Дело жара песничкога.

Василиске и вампире,
И аждаје, чуда стара,
Те зле звери баснословне,
То песничка ватра ствара.

Али тебе и подмуклост
Твоју, твој лик нежан вазда,
И тај лажни поглед смерни,
То песнички жар не сазда.

17.

Сва к'о бела пена вала
Блиста моја драга смерна,
Сад је она изабрана
И туђинцу љуба верна.

Срце, ти се не жалости,
Спрам невере мирно буди;
Трпи, сноси и опрости
Све то милој слаткој луди.

18.

Ја нисам киван и ако кида се душа вајна,
Ти вечно изгубљена моја, нисам киван.
Ма како да с тебе трепти бриљанта блесак диван
У ноћ твог срца ни једна не пада трака сјајна.

Ја сам то давно знао. Та у сну видех те једном,
И ноћ ја мрачну видех у твојем срцу ледном,
И видех како ти срце изгриза змија нага,
И видех како си бедна, бескрајно бедна, драга.

19.

Да, бедна си. И ја бедан сам к'о и ти;
Ми ћемо обоје увек бедни бити.
Све док не легнемо доле у гроб ледни,
Ми ћемо обоје, драга, бити бедни.

Око усна твојих подсмех видим худи,
Видим где охолост надима ти груди
И видим где пркос из ока ти сија,
Но ипак си бедна, бедна, као и ја.

Јер с усна ти дршће и скривен бол љути,
 Притајена суза сјај ти ока мути,
 Тајни уздах цепа горде груди твоје;
 Моја драга, ми смо бедни оба двоје.

20.

Флауте и вијолине
 Звоне и бубањ бије;
 Ту моје лепе драге
 Свадбено коло се вије.

Флауте и вијолине
 Уз трубе и бубањ звоне;
 Док уз то анђелци добри
 С уздахом сузе роне.

21.

Тако је сваки спомен заборав скрио,
 Да сам ја дуго твог срца владар био,
 Срца, што тако лажно и слатко бије,
 Лажније ништа и слађе на свету није.

Тако ни љубав ни боле не памтиш више,
 Што ми у срце самртни чемер слише.
 Не знам беше ли љубав већа или бол врео?
 Само знам да сам једнако с обаје мрео.

22.

И кад би љубице мале
Бол мога срца знале,
Са мношћом би плакале оне,
Да ране блаже ми боне.

И кад би славуј у лугу
Знао за моју тугу,
Песме би запев'о лепе
Што теше и срце крепе.

И кад би сузе ми тајне
Звездице знале сјајне,
С неба би слетиле доле
Да моје ублаже боле.

Но нико не зна те јаде,
Њих само једна знаде,
Та једна а сама што је
Растргла срце моје.

23.

Што тако лепе руже бледе
О, реци, драга, што жуте?!
Што љубичице сузно гледе
И болно у трави ћуте?

Што сада тако песме сетне
У небу шева поје?
Што ли из биљке бије цветне
К'о задах лешине које?

Што тако хладно изнад луга
Сунчана светли трака?
Што ли је земља сва к'о туга,
И пушта, к'о гробна рака?

Што ме и сама туга цепа,
И што сам мрачан к'о сене?
Зашто си, реци, моја лепа,
Ти оставила мене?

24.

Силу ти причаше они,
Силна је оптужба текла!
Но моју душу што мучи
Та дружба није ти рекла

Важно су правили лице,
И главом климали с тијем;
Опаким створише мене
А ти им верова свијем.

Али Најгоре што је
То веће не знаде вајно;
Најгоре и Најлуђе ја сам
У срцу носио тајно.

25.

Цветала је липа, славуј клиц'о јасно,
Смејало се сунце радосно и ведро;
Ти загрли мене и пољуби страсно,
И притисну чврсто на пламено недро.

Лишће паде, мукло гавран гракну лугом,
Мрзовољно сунце у таму се зави;
Ми рекосмо: „Збогом!“ хладно једно другом,
И уз отмен наклон ти колене сави.

26.

Ми смо се волели заносно и слепо,
И слагали ипак узорно и лепо.
Играсмо се често „супруга и жене“,
И не бесмо ипак главе разбијене.
Клицали смо скупа, шалили се красно,
И љубили нежно и грлили страсно.
На концу у дечјој радости и сјају
Ми се „сакриваче“ играсмо по гају;
И скривања наша тако вешта бише,
Да се нигда, драга, не нађемо више.

27.

Ти најдуже си ме верно
Волела, бринућ' се за ме,
Сред моје беде и чаме
Ти си ме тешила смерно.

Ти ме у данима мутним
Опскрби пићем и јелом.
Новцем, рубљем, оделом,
И најзад, и листом путним.

Нек те бог дуго јоште
Од жеге и зиме штити,
Нек никад не удели ти
К'о мени 'ваке милоште.

28.

Земља дуго тврда и нехатна оста,
Но мај цветни дође, па издашна поста;
И све кличе, све се смеје и весели,
Само моје срце смејања не жели.

Мала звонца звоне, сјају доле цветне,
Као у бајкама, зборе тице сретне;
Но тај говор мени ни мало не годи,
Ја свуд беду видим куд ме стаза води.

Та гомила света досаdom ме кињи,
И другови сами терет су ми сињи; —
А та је сва мени стога дошла чама
Што се моја драга сад зове „мадама“,

29.

И док сам ја дуго дангубио, сањ'о,
По туђини лут'о и све кера гањ'о,
Мојој драгој беше досадно за цело,
Па ти она скроји венчано одело,
И ко мужа нежно загрли цвет мио
Момка што је глупљи од свих глупих био.

Како ли је мила, лепа, моја драга!
Још преда мном лебди њена слика блага;
Очи јој љубице а лик руже ране,
Она још једнако цвета у све дане.
Па да се удаљим од такога цвета,
То највећа глупост беше овог света.

30.

Очи су јој љубичице ране,
Лице рујне руже неузбране,
Руке мале до две беле лале;
Још све цвета моје чедо бело,
Само свело срце јој је цело.

31.

Свет је тако диван и свод плав и мио,
И ветрићи веју тако благо, ти'о,
И цветови машу по луци и коси,

И сјају и трепте у јутарњој роси,
И где поглед рони, свуда песма звони —
Па ипак у гробу ја бих лежат' хтео,
И уз једну мртву драгу свит' се цео.

32.

Када те једном судбина спреми
У гроб пун мрака и студи,
Ја ћу ти тада сић' у гроб неми
И свит' се уз твоје груди.

Ја љубим тебе и грлим јако,
А ти сва нема и ледна!
Ја јецам, дрхтим, па и сам тако
Постајем лешина једна.

Устају мртви, глухо их доба
Зове; на игру сви хрле;
Ми остајемо под сводом гроба,
И твоје руке ме грле.

Устају мртви, Дан Судњи свије'
Зове Светлости и Тами;
Но нама стало ни за чим није,
Ми мирно лежмио сами.

33.

Бор усамљен на северу
Стоји наврх гола брега.
Дрема му се; белим плаштом
Лед са снегом огрће га.

Он о једној палми сања
Сред источне даљне стране,
Што самотна немо тужи
На врх стене усијане.

34.

(ум збори:)

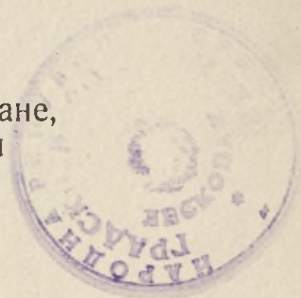
О када би подножица био
Куда ходи моја драга љупка!
Тужио се не бих па век цио
Да ме гази и ногама тупка.

(срце збори:)

О да сам јој јастучић, крај стола,
Где јој игле забодене стоје,
Када би ме не знам како бола,
Бод би био радовање моје.

(глас песме збори:)

О када бих лист артије био
Па да служим за папијот њени!
На ухо би шапнуо јој ти'о
Све што живи и-дише у мени,

35.

Од кад са мном драга није
Не смијем се као прије;
Многи бећар шалу збија,
Али ја се не насмија'.

Од кад сам је изгубио,
Ја ни суза нисам лио.
Срцем носим тугу многу,
Но плакати ја не могу.

36.

Из мојих големих бола
Малене песме се роје,
Па звонких крила лете
Све срцу драге моје.

Но мени тужне се врате
И ћуте к'о стена наге,
И неће да кажу шта су
Виделе у срцу драге.

37.

У недељноме оделу
Кроз шуму филистри јуре,
Кличу, ко јарад скачу,
И славе чари натуре.

Жмиркавим очима мотре
Како све цвета лепо;
Врабаца песму сишу
Дугим ушима слепо.

Но ја застирем окна
Застором црне чоје;
На посету ми стижу
И обдан авети моје.

Стара се љубав јавља,
Из царства смрти се буди;
Уза ме седне и плаче
И моје гане груди.

38.

Слике покојних дана
Из свога устају гроба,
И покажу ми у твојој,
Близини живљено доба.

Снатрећи обдан сам лут'о
По улицама свијем;
У чуду свет ме је глед'о,
Ја бејах тужан и нијем.

Ноћу је боље било,
Сокаци пусти и само
Ја сâм са својом сенком
Луто сам тамо и амо.

Уз бѣт корака тромих
 Ја бих мост прешао стари;
 Кроз облак месец се јавља
 И хладна погледа зѣри.

Зурећи горе, пред твоју
 Кућу бих стао доли,
 У твоје прозоре глед'о,
 Док срце тиште ми боли.

Ја знам, ти често из окна
 Гледаше где ја, са својим
 Чежњама, на месечини,
 Као стуб један стојим.

39.

Момак девојку љуби,
 Но ова другом је склона;
 Тај други воли другу
 И с овим венча се она.

За инат девојка пође
 За првог човека, што га
 На путу срете, и момак
 Врло је тужан с тога.

То ти је стара песма
 Но вечно нова и млада,
 И ком' се деси том срце
 Пуца на два комада.

40.

Када чујем песму што је
Некад моја драга поја,
У вихору дивљих бола
Кидају се прса моја.

Једна тамна, мутна чежња
На горске ме гони vise,
Ту бескрајни мој бол тајни
У сузама истопи се.

41.

Сневах о чеду краљевском,
Лице јој сузно и свело;
Под грањем липе сеђах с њом,
И ми се грљасмо врело.

„Ја нећу престô оца твог,
Нити му круну јасну,
Ја нећу скиптра краљевског,
Ја хоћу тебе красну.“

„„Залуду,““ рече глас јој мек,
„„Та мене гроб је скрио,
И доћи ћу ти ноћу тек,
Јер ти си тако ми мио.““

42.

Далеко на сиње море
Ми смо пловили, драга,
У лаком чамцу сами;
Ноћ беше тиха и блага.

Духова острво лепо
У месечини је било.
Ту се уз слатке звуке
Маглено коло вило.

Вило се тамо и амо
Док свирка све слађе звони;
И ми минусмо даље,
Неутешени и бони.

43.

Стара ми бајка снежном
Све руком маше, и пој
Ту звони, са свирком нежном
О земљи чаробној,

Где крупни цветови редом
У позни жељкују сјај,
И гледају се гледом
Благим и чедним к'о рај;

Где зборе стабла цела,
К'о хор где пева лес,
И жубор чује се врела
К'о свирка уз лаки плес; —

И песме љубавне звоне
Што још их не чу слух твој,
Па ти сва душа тоне
У чежњи сладосној.

О, да ја доћ' могу тамо
Па с врела радости пит,
И лишен свих патња само
Слободан, блажен бит.

Вај, често у сну спрам мене
Тај среће сине крај,
Но попут празне пене
У зорин ишчезне сјај.

44.

Љубио сам те и љубим јоште,
Па нек се сруши свет цео,
Из рујина ће моје милоште
Букнути пламен врео.

45.

У светлој летњој зори
По башти усамљен грем;
Цвет сваки шапће и збори,
Но ја корачам нем.

Цвет сваки шапће по леји
И болно шаље ми глед:
„Не буди зао нам сеји,
Ти туробниче блед.“

46.

Моја се љубав светли
У тмурној светлости, сетној,
К'о тужна, суморна прича
Причана у ноћи летној.

„У башти чаробној сáмо
Борави драго двоје;
Сјај месечине блиста,
Са грана славуј поје.

„Као кип мома стоји,
А клечи витез плави.
Мома се у бег даде —
Из честе див се јави.

„У крви посрну витез,
С клецањем кући див миче.“
Кад ја сахрањен будем,
Тад је крај ове приче.

47.

Они су кињили мене,
Гњеву ме гоне бледом,
Једни љубављу својом,
А други мржњом и једом.

Мој су хлеб тровали, отров
У чашу лили ми редом,
Једни љубављу својом,
А други мржњом и једом.

Но она што ме кињила,
Мучила, више од свије',
Никад ме мрзила она
И никад љубила није.

48.

Жарко се лето смеје
Са јагодица твоји';
У твоме срцу малом
Студена зима стоји.

Но, моја драга, скоро
То ће се друкчије збити!
На лице зима ће доћи
А лето у срцу бити.

49.

Кад се растају двоје
Они се рукују тад,
И стану плакат и дуго
Уз горки уздишу јад.

Ми нисмо плакали, драга,
Нит рекли „ах!“ ни „вај!“
Касније сузе су дошле
И горки уздисај.

50.

Они сеђаху уз чај и о љубави
Речи је пало сила.
Господа беху од укуса а госпе
Од нежна чувства и мила.

„Љубав платонска мора бити!“ саветник суви
Рече а важан сасвијем.
Иронично се осмехну саветниковица,
Но ипак уздахну с тијем.

Каноник јако раствори уста: „Љубав
Сувише не сме бит' слепа,
Иначе здрављу шкоди“. „Како то?“ шапну
Фрајлица врла и лепа.

„Љубав је једна пасија!“ додаде на то
Грофица сетна и бона,
Па шољом чаја љубазно госпа нуди
Господина барона.

За столом тебе не беше и празнина
Осећала се јасно —
Ти би о твојој љубави, моја драга,
Причала тако красно.

51.

Песме су ми отроване —
Зар би могло друкче бити?
Ти у цветну младост моју
Ули отров грчевити.

Песме су ми отроване —
Зар би могло друкче бити?
У срцу ми много змија,
Међу њима, драга, и ти.

52.

Опет сам снев'о о добу давном:
Ноћ мајска, а сретни цели,
Ми смо, седећи под липом тавном,
На вечну верност се клели.

За клетвом клетве текле су нове, —
 Ту кикот, пољупци, треме,
 А зар да памтим на клетве ове
 За руку ти уједе ме.

О драга, ока сјајна и мила!
 О цвете зао и мио!
 Твоја је клетва у реду била,
 Ујед је сувишан био.

53.

Ја стојим на врху брега
 И чезнем сентиментално.
 „Што нисам птица која!“
 Све тако уздишем стално.

Да сам ја лака ластва,
 Ја бих се теби вио,
 И где ти прозори стоје
 Себи бих гнездо свио.

Да сам ја славуј птица
 До твојих прхн'о бих страна
 Па бих ти ноћу слатко
 Певао песме с грана.

Да сам ја бена*), твом срцу
 Одмах бих слетио доле;
 Та ти све бене волиш,
 И видаш бенасте боле.

*) Тако се зове у околици Мостара једна врста дивље патке.

54.

Лагано моја кола
Кроз шумске одмичу стране,
Где у пролетњем сјају
Чаробно цветају гране.

Ја седим, умујем, сневам,
На драгу мислим, кад сáме,
Спрам кола мојих, три сенке
Главом климнуше на ме.

Скакућу, кесе се, ругају,
Но ипак плаше се мене;
И смешаше се к'о магле,
И све три прхнуше сене.

55.

Ја сам плакао у сну,
Ја сањах да те гроб крије.
Тренух се а још низ лице
За сузом суза се лије.

Ја сам плакао у сну,
Ја сањах ти оде другом.
Пренух се, и јоште сам горко
У плачу јецао дугом.

Ја сам плакао у сну,
Ја сањах да сам ти мио.
Пренух се, а увек јоште
Поток се суза лио.

56.

Сваке те ноћи сневам,
Твој благи поздрав ми лети;
Ја гласно плачући падам
Пред слатке ножице ти.

Ти болно гледаш на ме
И сетно машеш главом;
И капље бисерних суза
У оку сину ти плавом.

Киту ми чемпреса пружаш,
Реч једну шапћеш ми тио.
Пренем се, ките нема,
Нит памтим твој шапат мио.

57.

Ноћ хуји, дажда лева,
Јесењи ветар веје;
Где је сад моје сиротно,
Плашљиво дете, где је?

На прозору је видим
Њене собице саму;
Сузним очима зури
У ноћ и пуну таму.

58.

Јесења ноћ је и стабла
Повија ветар љут;
Ја сâм, огрнут струком,
Уз горски јездим пут.

И како ја јездим и мисли
Језде ми преда мном;
Оне ме весело воде
У моје драге дом.

Са свећом излазе слуге,
Пас лаје зао и прек,
Ја јурим уз завој скала
Уз оштрих мамуза звек.

У соби, сагови где су,
Топлота, мирис и сјај,
Драга ме чека, ја летим
У њезин загрљај.

Храстови шуме и зборе,
Уз ветар студен и худ:
„Шта ћеш с том лудом клапњом,
Ти коњаниче луд?“

59.

Једна се одрони звезда,
Са своје висине јасне!
Оно је љубави звезда
Што тамо пада и гасне.

Са јабукова стабла
Падају хрпе цвета,
Ветри стижу и тим се
Играју, весела лета.

Лабуд рибњаком кружи
И пева, и песма звони
Све тише, и певач бели
У гроб водени рони.

Све је немо и мрачно!
Цвет је раздуван цео,
Згасла је звезда и с песмом
Потон'о лабуд бео.

60.

Мене бог снова у дворе огромне вину,
Где се опојни мирис и блесак лије;
Где разнобојни валови људи теку
Кроз чудни заплет соба лавиринтскије'.
Ту слуге траже излазна врата и руке
Крше у страху за дочек гостију нови',
С витезима се, у мноштву, истичу госпе,
А и ја сâм сам одвучен у вртлог ови.

Но наједанпут ја се сам нађох, у чуду
Како је нагло нестало гомила свију;
И даље ступам, и хитам, и идем само
Кроз заплет соба што чудновато се вију,

Корак ми тежак постаје и страх ме хвата
Да ћу икада излазак наћи који.

Напокон дођем на задња врата и ступам,
На излаз врата — о Боже, ко ту стоји!

То беше драга, што је на врат'ма била,
На уснама јој бол, на челу бриге тама;

Да назад идем, знаке ми руком даје.

Опомиње ли ме, или се срди на ме?

Ипак из њеног ока жар слатки греје,

Што ми сву памет и целе трза груди,

И док ме она гледаше строго и чудно,

Но ипак тако љупко, ја се пробуди'.

61.

Поноћ је била нема и као лед;

Ја тугујући по гори лут'о сам блед.

Из сна сам трго цео планински стрм,

И болно врхом трес'о је сваки грм.

62.

На раскршћу је гроб ледни

За самоубица свет;

Ту расте грешника бедни'

Један плаветни цвет.

Ту у ноћ нему сам био,

Сав болом обузет;

На месечини се њи'о

Бедних грешника цвет.

63.

Свуда где сам, око мене
Помрчина, густе таме,
Од кад мило не гледају
Твоје сјајне очи на ме.

О љубави златне звезде,
Пресјале су ваше моћи,
Испод мене понор пуца —
О прими ме, древна ноћи!

64.

На очима с црном ноћи
А оловом поврх уста,
Укочена срца, мозга,
Лежах у дну гроба пушта.

Не знам рећи колико сам
У ковчегу снев'о тако,
Кад се пренух а на гробу
Куцање се зачу лако.

„Зар, Хајнриче, устат' нећеш?
Вечног Дана светлост грије;
Сви су мртви ускрснули,
Час радости вечне бије.“

Ја не могу устат, драга,
Слеп сам јоште свако доба;
Од плача се угасише
Посве моја ока оба.

„Ја ћу, драги, пољупцима
Збрисат с већа ноћ ти слепу,
Па анђеле гледај златне
И небесну светлост лепу.“

Ја не могу устат, драга,
Још млаз бије крви вреле
Из мог срца, где згодише
Речи твоје оштре стреле.

„Ја ћу, драги, тихо спустит
Руку поврх рана тијех,
И крв неће више тећи,
И нестаће бола свијех.“

Ја не могу устат, драга,
Крв из главе тече моје;
Кад ми тебе украдоше
Сам сам зрном пробио је.

„Ја ћу, драги, увојцима
Затворити ране ти'о';
Бујица ће крви стати
Па ћеш бити здрав и чио.“

Молила ме тако нежно,
Ја попустих речи благој;
Ја се хтедох подигнути,
Па да пођем својој драгој.

Тад се ране отворише
А из чела и из груди,
Пљусну поток вреле крви,
Ја се тргох и пробуди'.

65.

Старе, пакосне, песме,
И снове зле и худе,
Ход'те да сахранимо;
Но ковчег нек велик буде.

У њ још спустити доста,
Но шта, сад нећу рећи;
Од бачве Хајделбершке
Тај ковчег нек буде већи.

Носила справите чврста
Од даске дебеле доста;
Но дужа морају бити
Од Могунцијанског моста.

И дван'ест дива нек дође
Великих и устрајни'
Јачи но Христофор свети
У Келнском храму на Рајни.

Нек они ковчег однесу
И спусте у море тамо,
Јер тако велики ковчег
За гроб је велики само.

Знате ли што ковчег мора
Тако велики бити?
Ја ћу ту још и љубав
И боле сахранити.

.....

II.

ПЕСМЕ ИЗ РАЗНИХ ЦИКЛУСА.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ПЕСМЕ ИЗ РАЗНИХ ЦИКЛУСА.

Некад.

Некад један лик светљаше
Мог живота тамни пут;
Но лик лепи згасну и сав
Ја сам мраком огрнут.

Када су у мраку деца
Она стрепе у тај мах,
Па певати гласно почну
Да отклоне песмом страх.

И ја, јадно дете лудо,
Сад у мраку певам свом;
Ма да песма ведра није
Ипак страх сам свлад'о њом.

Ја љубим...

Ја љубим цвет један, но не знам који;
Стога ме мори сета.
Ја тражим срце једно и гледам
У чашу сваког цвета.

У вечерњему сјају мирише
Цвеће и славуј поје.
Ја тражим срце једно а лепо
К'о што је срце моје.

И славуј пева, и ја разумем
Шта збори песма му лепа;
Нас једна туга, један бол исти
Обоје кида и цепа.

Поздрав.

У срцу ми тихо звони
Један слатки, мили пој.
Звони, лети у даљину
Ти пролетњи певу мој!

Звони, лети двору оном,
Где до цвета цвет је сам!
Ако видиш једну ружу,
Реци да је поздрављам!

Срцу. . .

Срце моје, сноси судбу
Без уздаха и без сузе,
Пролеће ће с нова дати,
Што ти хладна зима узео.

Како ли је свет још диван!
Та још доста остало је!
И све што је теби мило,
Све смеш љубит, срце моје.

Ти...

Ти тако мила си, лепа
И чедна к'о један цвет;
Ја те гледам а тугом
И болом обузет.

Мени је, к'о да бих руке
Сврх чела спустио твог,
Молећи да те све лепу
И чедну уздржи бог.

Њезин лик.

Кад ја ноћу, будан јоште,
На кревету лежим свом,
Један слатки лик и лепи
Увек лебди нада мном.

И тек што ми очи склопи
Сан, тај благи чоробник,
У дно моје душе тихо
Прикраде се мили лик.

Но он никад не ишчезне
И кад јутром мине сан;
Тад га у свом срцу носим
Тамо, амо, цео дан.

Сафири су очи твоје...

Сафири су очи твоје
Миле, слатке, очи плаве.
О, три пут је срећан онај
Коме оне љубав јаве!

Дијамант је срце твоје,
Драгоцени сјај што лије,
О три пут је срећан онај
За ким оно жарко бије.

Рубини су усне твоје,
Нико лепших не зна јоште!
О, три пут је срећан онај
Ком искажу жар милоште!

О, да знадем тог сретника!
Када бих га само срио
Где у гори, ту би одмах
Крај његове среће био

Имаш бисер...

Имаш бисер, дијаманте,
И све за чим свет уздише;
Ти најлепше очи имаш —
Моја мила, шта ћеш више?

Твоје слатке, очи лепе,
Из срца ми измамише
Неизбројне, вечне песме —
Моја мила, шта ћеш више?

Због очију твојих лепи'
Мене многи јади бише,
Ти ме њима упропасти —
Моја мила, шта ћеш више?

У облику неједнаком. . .

У облику неједнаком
Покрај тебе увек стојим,
Увек тужим, а ти увек
Бол задајеш груд'ма мојим.

Кад по башти, испод грана,
Лети ходиш ходом милим,
Па лептира згазиш кога,
Зар не чујеш како цвилим?

Кад убереш ружу коју
Па с весељем детињијем
Искидаш је, зар не чујеш
Како јецам болом свијем?

И кад руже искидане
Усуди се трње које,
Па ти лепи прст убоде,
Зар не чујеш боле моје?

Зар не чујеш у свом гласу
Моје патње што ме гуше?
Ноћу јецам и уздишем
Из дубине твоје душе.

Вече на жалу.

Последњи сјај у блеску свом
По белом сев'о је валу;
Ми сами, уз рибарев дом,
На голом сеђасмо жалу.

И паде сен, вал хукну јак,
И сиви галеб се вину;
Из твога милог ока трак
Унилих суза сину.

На твоју руку суза тих
Кануше капце целе,
Ја клекох и ја испих њих
Са твоје руке беле.

Од тога часа моја душа сва
У смртној чежњи се цепа —
Мене сузама отрова
Та жена бедна и лепа.

Сусрет.

Кад на свом, случајно, путу
Обитељ драге сам срео,
Сестрицу оца и мајку
Усхит обузе врео.

За моје питају здравље,
Па одмах рекоше кроз то:
Ништа се нисам измен'о,
Само да блед сам пост'о.

Ја их упитах за неке
Другове, стрине и снаје,
И за псетанце мало,
Што 'нако кротко лаје.

И за удату драгу
Узгред сам пит'о и блага
Обавештења добих
Да је баш родила драга.

Учтиво сам честит'о
Па љупко прошапута':
Нека ми срдачно драгу
Поздраве по сто пута.

Међутим сестрица викну:
„Наш кротки, наш кучић вајни,
Остари па побесни
И удави се у Рајни.“

Мала је налик на драгу,
Смех јој је исти један;
Има и очи исте,
С којих сам тако бедан.

С нова ме хвата срчаност стара...

С нова ме хвата срчаност стара,
Мени је, к'о да на врану
Јездим и с нова, пун слатког жара,
Ја јурим драгином стану.

С нова ме хвата срчаност стара,
Мени је, к'о да на врану,
На мегдан јурим а бес ме згара —
Такмац је већ на мегдану.

К'о вихор јурим, дивље и слепо,
Све лете редови гора!
И такмац и моје чедо лепо,
Обоје подлећи мора!

Ноћ.

Улице ћуте. У овом дому
Живљаше драга моја. Шта је сад с њом?
Она већ давно у граду није,
Но на истоме месту стоји њен дом.

И један човек ту стоји, зуре,
И с бола руке крши у ноћи тој;
Погледам ли га језа ме хвата —
На месечини ја видим облик свој.

Ти себе виде, ти друже бледи,
Зашто се ругаш јаду и болу мом,
Што ме је давно, на истом месту,
Ноћ многу тако мучио муком свом?

Снев'о сам...

Снев'о сам: тужно месец је глед'о
И тужно светлост се лила;
У далекоме граду се нађох
Где моја драга је била.

Ја се упутих у њене дворе —
И љубљах мраморје скала,
Где често таче њезин skut свилен
И њена нога мала.

Ноћ беше хладна, и к'о лед беше
Прагова мраморје седо;
Горе, из окна, у месечини,
Извири лице бледо.

Под прозором.

Вечерас код ње је село,
Кућа се светли, све кличе,
А на прозору горе
Једна се сенка миче.

Ти мене не видиш доле
Где сам у мраку стојим;
Још мање видети можеш
Мрак у грудима мојим.

Тебе то мрачно срце
Воли и с тебе сине,
И с тебе крвљу се цепа
Но ти му не видиш ране.

Осамљена суза.

Шта ће та самотна суза!
Та она поглед ми мути
У мом је остала оку
Из дана болова љути'.

Многе је имала друге,
Но оне све се расуше
У ноћ и ветар са патњом
И срећом моје душе.

Као сан ишчезле су
И плаве очи лепе,
Што су ми у срце лиле
И срећу и патње слепе.

И љубав ишчезла је
К'о шум, к'о магла тавна.
Ишчезни и ти моја
Самотна сузо давна.

Свршетак.

С најцрњим сенкама својим
Већ ноћ је сишла и села;
Ми се уморни, неми,
Гледамо срца свела.

Остарили смо, драга —
Пролеће крају стиже;
И све хладнији бивамо
Што зима ступа ближе.

Свршетак тако је тужан!
Кад нужда љубавна прође,
Нужде без љубави стигну,
После живота смрт дође.

Касно је...

Касно је дош'о твој осмех мио,
Сузе и уздах, све дође касно!
Давно је пламен умро и згасн'о,
Ког си ти негда презрела грозно.

Касно је дош'о твој одзив, касно!
На моје срце, на извор свео,
Твој сваки поглед, сјајан и врео,
Пада к'о сунца сјај на гроб један.

* * *

Хтео бих знати: кад живот мине,
Где тада наша душа се вине?
Где је тај огањ згашени? Где је
Већ прохујали ветар, — где веје?

„Где ти је лепа драга. . .

„Где ти је лепа драга,
Што некад песме јој поја,
Кад силни, чаробни пламен
Проби сва прса твоја?“

Они је угашен пламен,
У срцу санте ми стоје;
А ова књига је урна
С пепелом љубави моје.

Где?

Где ће једном сморен путник
Наћи мира часе трајне?
Да л' под палмом на истоку,
Да л' под липом покрај Рајне?

Ил' ће негде у пустари
Закопат ме рука страџа?
Ил' на жалу неког мора
Пржина ме крити слана?

Све ми једно! Ту и тамо
Покров ће ми небо дати —
А к'о смртне свеће ноћу
Нада мном ће звезде сјати.

Мојој матери.

1.

Ја сам свик'о главу да држим високо,
Моја ћуд је мало упорна и љута;
Када би ме и краљ глед'о, ни тог пута
Ја погледе не бих обар'о дубоко.

Ипак искрено ћу рећи, мати драга;
Ма како ја охол и одважан био,
У твојој близини слаткој мене ти'о
Обузима смерност понизна и блага.

Је ли дух твој ово што ме кроти тајно,
Дух високи, смели, што све продре сјајно,
И сјајан у светлост небеса се вије?

Ил' ме спомен мучи што учиних слéпо
Које дело, што ти снужди срце лепо,
Срце које за ме тако топло бије?

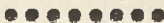
2.

У заносу лудом оставих те једном —
Желио сам прећи сву земљу, свет цео;
Да ли ћу љубави наћ' видет сам хтео,
Па љубав љубављу да загрлим жедном

Тражећи љубави пређох путе целе,
Пружао сам руке испред свију врата,
Молио да мрву љубави уделе —
Но мени је само хладна мржња дата.

И све рад љубави ја сам тако лут'о,
Но нигде не нађох баште јој ни хлатка,
И дому се вратих бон и снужден љуто!

Ипак ти на сусрет изашла си мени,
И то што у твојој тада засја зени
Беше љубав дуго тражена и слатка.

III.

СЕРАФИНА.

Серафина.

1.

Када сетан у вечери
Одем шуми сањивој
Покрај мене увек ходи
Ту и мили облик твој

Није ли то вео бели
И твој благи лик и глед?
Или само кроз сен јела
Сребро лије месец блед?

Јесу ли то моје сузе
Што уз неми теку вај?
Или збиља ти крај мене
С плачем ходиш у час тај?

2.

Ноћ је сишла и на мирни
Спустила се морски жал?
Из облака месец светли,
И са валом шапће вал.

„Онај човек, тамо, је ли
Луд или је заљубљен?
Јер он гледа тако тужно
И ведро у исти трен.“

Насмеја се месец јасно
И гласа му звони звон:
„Он је и луд и заљубљен
Сврх тог је и песник он!“

3.

Оно је галеб бели кога
Ја тамо видим, и који
Сврх тамног вије се мора;
Месец високо стоји.

Пас морски и рађа лапћу
Из мора, бусија своји',
Галеб се диже и спушта,
Месец високо стоји.

О, драга крилата душо,
Тешких ли невоља твоји!
Вода је одвећ ти близу,
Месец високо стоји.

4.

Таласи тихо шуморе и блед
Месец пучину зари;
У мом је срцу немир, страх и лед
Ја мислим на напев стари.

На напев стари којим прича пук
О граду што доле тоне
Где са дна мора бруји звона звук
И уз то молитве звоне.

Од звона и од молитава, знај,
Том граду користи није,
Јер не врати се више нигда тај
Кога гроб једном скрије.

5.

Ја, драга, давно сам знао
Да ме ти љубиш у страсти,
Но кад ми то сама рече,
Силно се запрепасти'.

На брег се попех и с брега
Клицо сам вес'о и чио,
И мору иш'о и сузе
У смирај сунца лио.

Срце је моје к'о сунце
Пламено, врело и јасно,
И у љубави море
Тоне велико и красно.

6.

Како само радознало
Галеб мотри на нас двоје,
Јер на твоје усне чврсто
Притиск'о сам уво своје.

Шта ми слатке усне шапћу
Он би радо знати хтео;
Јесу ли то речи или
Пољубаца жубор врео?

О, када би и сам знао
Шта ми душу згара страшно!
Ту и речи и пољупци
Смешани су тако красно.

7.

Као срна, у хитроме маху
Испред мене у бегу је била;
С хрида на хрид пела се у страху,
Док влас њена лепрша к'о свила.

Где сврх мора стреми стење круто
Стиг'о сам је, и на стењу нагом,
Њено срце опоро и љуто
Умекшао благо речју благом.

У блаженству, небесном нас двоје
Седели смо близу неба горе,
А под нама с пламом тонуло је
Лепо сунце у туробно море.

И у тавно и у море тмурно
Лепо сунце утону дубоко,
А валови шумили су бурно
И с радошћу пели се високо.

О, не плачи, у валима белим,
Није сунце сан самртни снило ;
Но се овде, са пламеном целим,
У дубине мога срца скрило.

8.

Овде, на кршу овом
Храм ћемо дићи нас двоје
Трећег завета новог;
Паћење престало је.

Власт двоврстности лажне
У прах је срушена цела,
Напокон престају глупа
И бедна мучења тела.

Чујеш ли како с мора
Гласови божји се хоре?
Видиш ли сврх наших глава
Како му кандила горе?

Бог је где сватлост греје
Ко' и у тами што је:
Бог је све, и он је овде
У пољупцима нас двоје.

9.

Ноћ на мору тамна лежи,
С неба мале звезде горе,
Кад-када се у валовљу
Протегнути гласи хоре.

Тамо стари север игра
С таласима, што се цели
К'о оргуља звуци шире,
И скакућу тако бели.

Пô погански, пô хришћански.
Звоне ове мелодије,
С усхитом се у вис дижу
На весеље звезда свије.

И све више звезде расту,
У радосној вреви руде,
И најпоследње као сунца
Горостасне небом блуде.

Све се врте, мамно, бесно,
По свирци што свира море;
То су птице сунчанице
Што трепћући круже горе.

И све хуји, звони, бруји,
Чујем с морем небо поје,
И бескрајна радост сјајна
Продире у срце моје.

10.

Слатка ли је тајна љубав,
Тајни пољуб, загрљај! —
Мислиш, лудо, да вечито
Траје среће шум и сјај?

Све радости мину, прођу
Као клапња, један дан;
И на срца заборавна
И на очи пане сан.

11.

Покрај мора госпа стоји
И уздише дуго, вајно,
Јер њу тако болно дира
Што залази сунце сјајно.

То је стари приказ, госпо
Па што да вам покој крати?
Оно спреда иде доле
А оздо се натраг врати.

12.

С једрима црним плови мој брод
Низ море бесно и круто;
Ти знадеш за мој бескрајни бол,
Па ипак вређаш ме љуто.

Твоје је срце к'о ветра шум
Што лута доле и горе;
С једрима црним плови мој брод
Низ круто и бесно море.

13.

Твој сам поступак срамни
Од целог света скрио
Но рибама сам исприч'о
Све, кад сам на мору био.

Овде на копну само
Глас ти остављам лепи
Но у океану целом
Све знаде за твој срам слепи.

14.

На жале помамно стижу
Валови и, у блеску,
Они се шире и дижу
И с хуком ломе по песку.

Сви снажни и високи
Грну пут песка и кама;
Најзад постају жестоки —
Но то шта помаже нама?

15.

На рунској стени крај мора седим,
У снове душа ми тоне,
Фијуче ветар, галеби криче,
Вали се пене и гоне.

Многе сам лепе љубио драге,
И многе другове врле. —
Где су сад они? Фијуче ветар,
Вали се пене и хрле.

16.

У сунцу море сева,
К'о да је злато право.
Браћо, кад умрем ви ме
У море спустите плаво.

Ми смо се волели много —
Његови таласи бели
С моје су душе често
Однели сумор цели.

IV.

МОРЕ СЕБЕРНО.

МОРЕ СЕВЕРНО.

ПРВО КОЛО.

Некористољубан у свему бити, најнекористољубнији у љубави и пријатељству, било је моје највеће радовање, моје начело, моје испуњавање, тако да је она друга познија реч: „Ако те љубим, шта те се тиче то?“ управо из моје душе извађена.

(Из четрнаесте Гетеове књиге
„Песма и Истина“.)

1.

Крунисање.

Ви песме! Ви моје добре песме!
Устајте! Горе! Под оружје!
У јасне затрубите трубе
И на штит подигните ми
Ово девојче младо,
Што ће ми целим срцем сад
Владати као краљица.

Радуј се млада краљице!

Озго, из сунца,
Ја ћу ишчупат
Сјајно црвено злато,
Па свити дијадему
За посвећено ти чело.
Од устрептана плавосвилена небеског
покрова,

Где дијаманти ноћи севају,
Један ћу бесцен комад одсећи,
И њим, к'о плаштом крунисања,
Огрнут твоја краљевска рамена.
Даћу ти једну пратњу
Од нагизданих крутих сонета,
Гордих терцина и станца отмених;
Нек те к'о улак брзи
Досетка моја двори,
А к'о будала дворска
Нек моја машта ти буде,
К'о херолд, са сузом смеха у грбу,
Нек ти мој хумор служи.
А ја сам светла краљице,
На колена ћу преда те пасти,
И уз дубоки наклон,
На јастуку ти, од црвене кадифе,
Предати мрву разума,
Што ми је из самилости оставила још
Преходница краљевства твога.

2.

Сутон.

На сурој обали мора
Ја сам замишљен и осамљен седео,
Сунце је нагињало дубље и расипало
Ватрено рујне пруге по води,
А бели, далеки вали,
Пенили су се и плимом потиснути
Шуморили су све ближе и ближе—
Један чудесни жамор, шапат и фијук,
Хук и мрмљање, уздах и смех,
А кад-кад и тихи уз колевку пој. —
Беше ми, к'о да чујем замрле приче,
Прастаре миле бајке,
Што сам их негда к'о дете
Од деце суседне слуш'о,
Кад би у љетње вечери
На прагу кутњих врата
У тихом причању чучали,
Малених, пажљивих срца
И радозналих мудрих очију;
Док су одрасле цуре,
Покрај мирисних саксија цвећа,
Седеле спрам нас на прозору и ведре,
И ружолике,
Смејале се у белој и мекој месечини.

3.

Залазак сунца.

Пламено сунце тоне
У бесно и најежено,
Сребрено — сиво море;
Ваздушне слике, задахнуте пурпуром,
За њима стреме и плове, а спроћу,
Из тамног вела јесенских облака, тужни
И смртно бледа лика,
Избија месец,
Док за њим звезде, светлосне искре,
У тамној даљини трепте.
На небу блистали су негда
У брачној вези,
Луна, богиња, и Сол, бог,
А около њих су врвеле звезде,
Њина малена, невина деца.

Али злуради језици шапутали су о свађи,
И крвнички се растави
Високи, светли пар.

Сад обдан, у осамљеноме блеску,
Онамо горе, шета се сунчани бђг,
Због своје велељепности
Много-опеван и обожаван
Од гордих и срећом прекаљених људи.
Но обноћ

По небу ходи Луна,
Сирота мати,
С убогом звезданом децом,
И сјаје у тихој сети,
А заљубљене цуре и њежни песници
Посвећују јој сузе и песме.

Мекана луна! С чувствима жене,
Још увек љуби лепога мужа.
У вече, дрхћући бледа,
Из лака облака вири,
И с болом погледа она за одлазником,
И брижно би га хтела да зове: „О дођи!
Дођи! за тобом деца чезну!“
Али пркосни бог сунца,
На њезин поглед плане
У двоструком пурпуру,
Од гњева и бола,
И неумољив он хита доле
У свој водени, хладни одар удовца.

* * *

Опаки, подмукли језици
Тако су донели, ето, боле и пропаст
И самих вечних богова.
И сад кукавни богови, на небу горе,
Лутају пуни туге,
Неутешени, по бескрајноме путу,
И не могу да умру,

И за њиме се вуче
 Њихова сјајна беда.
 А ја пак, човек,
 Што сам из праха ник'о, што сам усрећен смрћу,
 Ја нећу јадати више.

4.

Ноћ на обали.

Ноћ хладна и нема звезда;
 Пучина зева,
 А сврх пучине, потрбушице,
 Незграпни Северни Ветар лежи,
 И кришом, пригушена јецава гласа,
 Као ћудљиви гунђало, када је добре воље,
 Ђерета по води,
 И прича хрпу страшних прича,
 Циновске кржаве бајке,
 Прастаре норвешке скаске;
 Кад - кад, разлежући се, цери се и завија
 Врачарске песме Еде,
 И рунске изреке,
 А тако мркоосорно и са чаробном моћи,
 Да бела морска деца
 Високо скачу и кличу
 У помамноме заносу.
 Међутим по равном жалу,
 Преко влажнога песка,
 Корача један странац, што му је срце

Бешње но ветар и хучно море.
Куда он ступи
Свуд искре скачу и шкољке прште;
Увијен у сури огртач
Он хита нагло кроз ноћ и ветар,
Сигурно вођен малом светиљком,
Што мамећи га љупко трепери
Из усамљене рибарске колебе.

Отац и брат су на мору,
А сама самцата остаде у колеби
Кћи рибарева,
Мила и лепа кћи рибарева.
Уз огњиште седећи она
Слуша из котла
К'о слатких слутња шум тајанствени,
И баца праскаво пруће у ватру
И дува у њу,
А трептава светлост црвена
Чаробно одразује се
На њеном пролетњем лицу,
На белим раменима,
Што, мамећ срце, вире
Испод грубе кошуље сиве,
И на малој марљивој руци,
Што јаче притеже сукњу бокова витих.

Но нагло отворише се врата,
И ноћник странац унутра уђе.
С милоштом његов поглед лети

На белу и виту цуру,
Што пред њим стрепећи стоји,
К'о један преплашени лиљан.
Он сури огртач на тле збаци
И смејући се рече:
„Видиш ли, моје дете, ја држим реч,
Ја дођох а са мнош долази
И древно доба, када су богови неба
Слазили кћерима људским,
И кћери људске грлили,
И с њима рађали
Скиптроносна краљевска поколења
И нечувене јунаке, чудеса света.
Но, дете моје, немој се чудити дуже
Моме божанству.
И ја те молим скувај ми с румом теј,
Јер на пољу је хладно било,
И у оваке ноћи ветровите
Зебемо и ми, и ми вечни богови,
И лако добијамо
Најбожанственије кихање
И један бесмртни кашаљ.

5.

Посејдон.

Сунчани су се зраци играли
Сврх мора усколебана;
Далеко, у сидришту се светлила лађа,

Што је требала да ме
Пут завичаја носи;
Али још ветра повољног није било,
И ја сам јоште мирно на белом пруду
Самотног жала седео.
И ту сам чит'о песму о Одисеју,
Стару, вечито младу песму,
Из чијих морем ојуборених листова
Радосно ми се јави
Богова дах
И човечанства пролеће сјајно,
И цветно доба Јеладе.

Моје је благородно срце
Верно пратило
Сина Лаерта у блудњи и у патњи,
И уцвељено седало с њиме
На гостопримна огњишта,
Где пурпур краљице преду,
И помогло му у лажи и сретном бегству
Из дивских шпиља и загрљаја нимфа,
И пратило га у мрачној ноћи,
У бури и бродолому,
И с њиме патило неисказану беду.

Ја уздишући рекох: „Ти зли Посејдоне,
Твоја је срџба грозна,
И ја се сам бојим
За свој повратак.“

Тек ово изустих,
Запени море,
А из валова белих провири,
Под венцем трске, глава морскога бога,
И поругљиво викну:

„Не бој се, песничићу!
Ја погибији нећу изврћи труни једне
Убогу лађицу твоју,
Нити твој драги живот страшити
Одвећ опасним зибањем.
Јер ти ме, песничићу,
Никад љутио ниси,
Ниси ми ни једну циглу
Кулицу окрао
На светој тврђи Пријамовој,
Нити си и једну длачицу опрљио
На оку мога сина Полифема,
И код мене те никад
Саветом штитила није
Богиња Мудрости Палада Атена.“

Тако Посејдон викну
И опет у море урони;
А на досетку грубу водочовека поморца
Грохотом засмеја се
Подводом Амфитрита, здепаста жена-риба,
И глупе кћери Нереја.

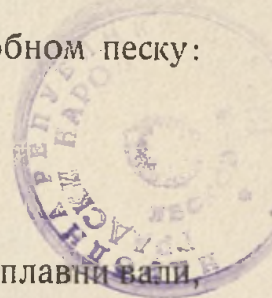

6.

Исповест.

Вечерњи сутон се спусти,
Још бешње хукну плима.
А ја на жалу седео сам и глед'о
Таласа игру белу,
И као море моје надимале су се груди,
И с чежњом обузе ме бол дубок за завичајем,
За тобом, слико мила,
Што свуда уза ме лебди,
И свуда мене зове,
Свуда и свуда,
У ветра хуку, у мора буку,
И у уздаху мојих груди.

Ја танком трском написах на дробном песку:
„Агнеза, ја те љубим!“
Но пакосни се разлише вали
На слова слатке исповести
И збрисаше их.

Ти ломка трско, пржино дробна, поплавни вали,
Ја вама више поверити се нећу!
Тамније небо бива, бешње ми срце букти,
И снажном руком, из норвешкијех гора
Ја чупам највишу јелу,
И умачем је

У жарко гротло Етне, и таким,
 Огњем напојеним, циновским пером
 Ја пишем на мрачном своду неба:
 „Агнеза, ја те љубим!“

Од онда сваку букте ноћ
 Онамо горе вечна пламена слова,
 И цела позна поколења
 Са клицањем ће небесне читати речи:
 „Агнеза, ја те љубим!“

6.

Ноћ у кајити.

Море има перле своје,
 Небо има своје звезде,
 Али срце, моје срце,
 Моје срце љубав има

Велико је море, небо,
 Но моје је срце веће.
 И од перла и од звезда
 Лепше сјаје љубав моја.

Мила, мала цуро, ходи
 На велико срце моје;
 Моје срце, море, небо,
 Мру с љубави бесконачне.

Ја бих хтео на свод плави,
Где 'но лепе звезде сјаје,
Притиснути усне своје,
И плакати дивљим плачем.

Оне звезде то су очи
Моје драге, што ме нежно
Са трептањем поздрављају
Са небеског плавог свода.

Пут небеског плавог свода,
За очима моје драге,
Ја побожно руке дижем
И ја молим и вапијем:

„Лепе очи, милостиве,
Ублажите душу моју,
Нека умрем па нек стечем
Вас и ваше цело небо!“

* * *

Из очију неба у ноћ
Сјај искара златних пада,
И све више душа моја
С љубављу се слатком шири.

О, небесне очи даљне!
Плачите сврх моје душе,
Од звезданих суза сјајних
Нек поплине душа моја.

* * *

Сав уљуљан таласима
И мислима сањивијем,
У кајити на кревету
Ја у мрачном углу лежим.

Кроза окно отворено
Гледам горе звезде сјајне,
Оне миле, слатке очи,
Моје миле, слатке драге.

Миле, лепе, очи драге,
Изнад моје главе бдију,
Па ми светле, па ме машу
Са небеског плавог свода.

У небеса плава горе
Блажен гледам, гледам само,
Докле бео вео магле
Не скрије ми очи драге.

* * *

О тврди дашчани бокоњ
Где ми сањива почива глава,
Валови пљуште, валови бесни;
Они мрмљају и шуме
У моје уво тајно:
„О, залуђени јуношо!
Твоје су руке кратке, а небо је далеко,

А звезде горе чврсто су приковане
Клинцима златним, —
Узалуд чежња, узалуд вапај,
Најбоље би ти било да заспеш.“

* * *

Снев'о сам једну широку степу,
Свуда је бели покрио снег;
Ја сам под снегом сахрањен леж'о
И спава смртни самотни сан.

Ипак су с тамног гледале неба
На мој гроб очи звездане, слатке
Очи! и сјале победно, мирне
И ведре, али љубављу пуном.

8.

Бура.

Помамно бесни бура
И шиба вале,
А вали, с пеном бесно се пропињући,
Гомилају се, и с хуком ваљају
Бели водени брегови,
И лађа успиње се
Напорном брзином,
И у час опет свали се доле
У разјапљене црне бездани.

О, море!
Мати лепоте из пене рођене!

Ти бабо љубави! Чувај ме!
Већ кружи лешину њушећи
Бели аветасти галеб,
И свој кљун оштри о катарку,
И прождрљивост похотом гори за срцем,
Што пева о слави кћери твоје,
И које, ето, твој унук, враголан мали,
За играчку је себи изабр'о.

Но залуд моја молба и вапај!
Мој глас у бесној губи се бури,
У бојној хуци ветра.
Све кипи, звижди, прска и риче,
К'о једна луда кућа гласова!
А у сред тога ја разговетно чујем
Замамне звуке харфе,
Песму дивљег чезнућа,
Што душу топи и кида,
И ја те гласе познајем.

Далеко на стеновитој обали Шкотској,
Где стари дворац стреми
Сврх мора што о брег бије,
Тамо, на високосведеном прозору,
Стоји лепа и болна госпа,
Нежнопрозрачна и бледа к'о мрамор;
Она уз харфу свира и пева,
А ветар мрси њене увојке дуге
И носи њену тамну песму
Преко далеких хучних валова.

9.

Морска тишина.

Мора покој! своје траке
Поврх воде сунце баца,
У накиту тихих вала
Брод зелене бразде вуче.

Уза крму, потрбушке,
Лађар лежи, тихо хрче;
Крај катарке, крпећ једра
Накатарањен шегрт чучи.

Под мрљама образа му
Румен бије, зинула му
Уста дрхте, докле лепе,
Крупне очи, болно мотре.

Јер капетан пред њим стоји,
Виче, псује: „Хуљо једна!
Варалице! ти харингу
Из бурета укр'о си ми!“

Мора покој! Из таласа
Мудра мала риба вири,
И на сунцу главу греје,
И репићем чило плеска.

Али галеб са висине
Стрелимице на њу срне,
И у кљуну с пленом брзим
У висину плаву хита.

10.

Морско привиђење.

Ја сам пак леж'о на крају лађе,
И глед'о сањива ока,
У воду као зрцало сјајну,
И глед'о све дубље и дубље —
Докле дубоко, у дну мора,
Најпре к'о магла тамна,
А затим све више у јаснијим бојама
Синуше црквена кубета и торњеви,
И најзад к'о сунце јасно један град цео,
Прастари низоземски,
Пун света и вреве.

Разборити људи, у црном огртачу,
С белонабраном јаком и почасним ланцем,
Са дугим мачем и дугим лицем,
Преко хучнога ступају трга,
К' високим степеницама општинског дома,
Где царске мраморне слике
Стражаре с мачем и скиптром.
Ту, недалеко, дуж редова кућа,
Где к'о зрцала блистају окна,
И окресане липе где пирамидно стоје,
У свили шуштећи лако
Пролазе девојке вите
И цветолике,
С кротком капицом црном

И златне, бујне косе,
Тамо и амо, у шпанском руху, момци
Копунећи се прођу и климну главом.
Старовремене госпе,
У мрком, старомодном оделу,
У руци с бројаницама и молитвеником,
Журе, у ситном ходу,
Великом храму,
Позване звуцима звона
И гласом опојних оргуља.

Мене самога с далеких звукова хвата
Страх тајанствени,
Бескрајна чежња, дубока туга,
Хвата ми срце,
Моје тек извидано срце;
Мени је, к'о да његове ране
Пољубила су слатка уста,
Па с нова из рана теку
Вреле, црвене капи,
Што дуго и тихо падају
На један стари дом, тамо доле,
У дубокоме граду мора,
На један стари високи кутњи кров,
Тужни и пусти,
Само што на прозору доњем седи
Лепо девојче једно
С клонулом главом на руци,
К'о једно бедно, заборављено дете —
О, ја те знадем ти бедно заборављено дете!

И тако, дакле, океански дубоко,
Ти се од мене скриваш
Из ћуди детињске,
И ниси више изаћи могла,
И седила си туђа међу туђијем светом,
Хиљаду лета,
Док сам те ја, с болом у души,
По целој земљи тражио,
Ти вечно мила,
Ти давно изгубљена,
И ти напoкoн нађена —
Ја сам те наш'о и oпeт гледам
Твој слатки лик,
Мудре и верне очи,
Oсмeјaк драги —
И никaд више oстaвити те нeћу,
И теби сићи ћу доле,
И рaширених руку
На твоја панути недра. —

Но јoш мe у чaс добри
Зa нoгу згрaби кaпeтaн,
И с рубa лaђe пoвучe
И викну у смexу срдитом:
„Дoктoрe, је ли ђaвo у вaмa?“

11.

Ослобођење.

Остај у твојој мрачној дубини
Безумна клапњо,
Што си ми негда многу ноћ
Кињила срце лажном срећом,
А сад к'о морска утвара
И на беломе дану ми претиш —
Остај дубоко тамо у вечности,
А ја ћу ти још доли бацити
Све моје боле и грехове,
И прапорасту капу лудости,
Што ми је око главе дуго звонила;
И хладну, светлу кошуљу змије
Лицемерства,
Што ми је дуго обмотавала душу,
Болесну душу,
Што бога пориче, анђеле пориче,
Проклету душу —
Хеј! Хеј! Долази ветар!
Дижите једра! — Гле, како трепте!
Надимају се бела!
И преко мирне, опасне равни
Жури се лађа,
И кликће душа ослобођена!

12.

Покој.

Сунце је стало високо
У кругу облака белих;
Море је мирно било,
А ја, уз крму лађе, тонећ у мисли снова,
Леж'о сам полу будан
А полу у сну, гледао Христа,
Спаситеља света.
У таласавој одежди белој
Огроман корачао је
Сврх копна и мора;
Његово чело уздизало се до неба,
И с благословом он је пружао руке
Сврх копна и мора;
А као срце у грудима
Он је носио сунце,
Пламно, црвено сунце;
И пламно, црвено сунчано срце,
Лило је зраке милости своје
И своју нежну, блажену светлост
Сјајућ' и грејућ'
Сврх копна и мора.

Звуци су звона свечано вукли
Тамо и амо, вукли к'о лабудови
Под уздом ружа, клизаву лађу —
Радосно су је вукли

Зеленој обали тамо,
Где људи живе у граду, што стреми
С високим торњевима.

О, величанствености мира!
Како је спокојан град!
Почива потмула врева
Теретних послова бучних,
И кроза чисте улице звонке
Пролазе људи у беломе оделу,
С гранама палме,
И где се сусретне двоје,
Погледају се с дубоким поимањем,
И са страхом, у љубави и одрицању слатком,
Они се љубе у чело,
И горе гледају
У Спаситељево сунчано срце,
Које радосно, носећи мир,
Из своје црвене крви
Расипало је траке,
И они три пут блажени говорили су:
„Слава ти, Христе Спасе!“

* * *

Да си ти ову сна слику изумео,
Шта би ти за то дао,
Ти најљубимнији!
Ти што си у глави и боку тако слаб,
А тако у вери јак,

Што тројство славиш у глупости и простоти,
И мопса и криж и шапу
Високе заштитнице целиваш сваки дан,
Ти с лицемерством што си се уздигао
До саветника дворског
А затим до правосудног,
И напослетку и до саветника при влади,
У том побожном граду,
Где 'но прашина и вера цвета,
И свете Спреје стрпљива вода
Душе пере и теј растањује —
Да си ти ову сна слику изумео,
Ти најљубимнији!
На Највише би је Место ти одн'о ради пазара,
Твоје би лице жмиркаво и преподобно
Расплинуло се посве
У скрушеност и побожност,
И Високосјајна,
Занета и срећом усхићена,
На колена би с тобом молећи пала,
И њено око, сјајући у блаженству,
Обећало би ти један доплатак
Од сто талира пруске вредности,
И склапајући руке ти би протеп'о:
„Слава ти, Христе Спасе!“

ДРУГО КОЛО.

Мото: Ксенофонова Анабаза, IV., 7.

1.

Поздрав мору.

Талата! Талата!
Поздрављам тебе, ти вечно море!
Поздрављам тебе десет хиљада пута
Из срца ускликтана,
К'о што те некад поздрављаше
Десет хиљада грчких срца,
У борби с бедом, у чежњи за отаџбином,
Свуда у свету чувених грчких срца.

Либали су се вали,
Либали и роморили,
А сунце лило
Дрхтаве рујне траке,
И преплашена гalebâ јата
Вијала су се са јасним криком,
Бат коњски тутњ'о и звеч'о штитова звек,
И широм хорило се, као победе клик:
„Талата! Талата!“

Поздрављам тебе, ти вечно море!
К'о говор завичаја
Твоја ми жубори вода,
Као детињства снови

Ја видим где она трепти
По царству твога валовног простора,
И с нова старо сећање ми прича
О свима оним красним играчкама,
О сваком сјајном божићњем дару,
О сваком стаблу црвених корала,
О риблицама златним, о перлама,
И о шкољкама шарним, што их тајно
Чуваш у сјајним дворима кристала.

О, како ли сам у пустој туђини гин'о!
К'о један увехли цвет
У ботаничаревој
Кутијици од лима,
У груд'ма ми је срце чамило.
Мени је, к'о да сам дуге
Зиме, к'о болник, седео
У тамној болничкој соби,
Па је ненадно сада остављам,
И засењавајући ми очи
Спрам мене трепти, у сунцу пробуђено,
Смарагдно пролеће лепо,
И шуште бела процвала стабла,
И рани цветови гледају на ме
Шареним очима мирисним,
И све мирише и зуји,
И дише и смеје се,
И у плавоме небу певају птице —
Талата! Талата!

Ти храбро срце на узмаку!
О, како често, чемерно често,
Притеснише те северне барбарке!
Из победничких очију крупних
Оне су пламне сипале стреле;
Оштрим кукастим речима
Хтели су да ми срце раскину;
Клинастијем писамцима
Пробијале су ми редом
Сиротни збуњени мозак —
Узалуд сам се штитом бранио,
Стреле су звиждале, ударци праскали,
И северне су ме барбарке
Потисле до сињег мора —
И сад слободно дишући
Поздрављам море,
Драго, спасоносно море,
Талата! Талата!

2.

Олуја.

Потмуло лежи на мору бес олује,
И кроза црне облака крше
Трза се зубаста олујна стрела,
У часу блесне и у часу се распе,
Као досетка једна из главе Кронове.
Сврх разуздане и пусте воде
Далеко тутњи грмљавине јек,

И скачу бели помамни водени коњи,
 Које је сами Бореј родио.
 С Ерихтоновим бедевјама лепим;
 У страху морске птице лепећу,
 Као мртвачке сенке на Стиксу,
 Што их је Харон
 Од ноћњег одбио чамца.

Сирота, весела лађица,
 Што тамо игра најхуђу игру!
 Њојзи Еоло спрема.
 Најбрже другове своје,
 Што бесно почињу свирку веселог кола;
 Један звиждука, тај други дува,
 А трећи гуди уз мукли контрабас —
 И узљуљани путник уз крму стоји
 И стално гледа у бусолу,
 Дрхтаву душу лађе,
 И небу руке молећи диже:
 „О, спаси мене Касторе,
 Јуначки коњаниче,
 И ти, о песничару, Полидеукче!“

 3.

Потопник.

Нада и љубав! Све је срушено!
 А и ја сâм, к'о лешина једна,
 Што је срдито избаци море,

Лежим на жалу,
На пустом голом жалу.
Преда мнош морска пустош се ваља,
А за мнош лежи мука и беда,
И поврх мене облаци блуде,
Безличне, суре кћери ваздуха,
Што у маглени чабре из мора
Воду црпају,
И с мукама је вуку и вуку,
И с нова у море искрећу —
Један отужни, досадни труд,
И узалудни баш к'о и живот мој.

Валови хукте, галеби криче,
Спомени давни обвејавају ме,
Покојних снова угасле слике,
Болне и слатке, васкрсавају.

На даљнем северу живи
Једна отмена госпа,
Лепа, краљевски лепа.
Њен вити селвије стас
Обвија бела разблудна хаљина;
Тамни увојци густе,
Слевајући се к'о једна блажена ноћ
Са главе, с круном од плетенице,
Коврчају се слатко и сањиво
Око слаткога, бледога лика,
А из тог слаткога, бледога лика
Велико и заносно светли се око,
К'о једно црно сунце.

О, црно сунце, како сам често,
Зачаран заст'о, из тебе пио
Плам бесни надахнућа,
И стај'о и посрт'о ватром опијен —
А кротко, исто к'о голуб,
Смехуљак лебдио је
Около усана гордих,
И лепе усне горде
Издисавале су речи
Слатке к'о месечина,
И нежне к'о мирис руже —
И моја душа дизала се и крилила,
К'о један ор'о, високо у небо.

Ћутите ви, вали и галебови!
Прошло је све, и срећа и нада,
Нада и љубав! Ја лежим на тлу
Пусти и бедни потопник,
И зажарено притискам лице
На влажни песак.

4.

Смирај сунца.

Лепо је сунце мирно
У море заронило;
И већ на тамну воду
Ноћне су боје пале,
Још само вечерња црвен

По њој просипа златна кандила,
И шумно царство плиме
На жал потискује таласе беле,
Што подскакују радосно,
Као кудрави јањци,
Што их у вече чобанче
Уз песму кући гони.

„Како је лепо сунце!“

Тако, по дугу ћутању, рече пријатељ мој,
Што је по жалу са мношћом ходио;
И пола у шали а пола у сети,
Уверав'о ме: како је сунце
Једна госпођа лепа,
Што се, из конвенијенце,
Удала за старог морског бога;
У дану она весело ходи
По високоме небу,
Огрнута пурпуром,
Расипајући драгуље,
Опште вољена и опште слављена
Од сваког створа на свету;
И сва створења на свету;
Радују се топлоти
И сјају њенога лица;
Но, присиљена, у вече
Неутешно се опет враћа
У мокру кућу, у пусте руке
Седога мужа,

Сунце
и
Сунце

„Веруј ми,“ — продужи пријатељ мој,
А при том смејао се и уздисао
И опет смејао —
„Они проводе доле најнежнији брак!
Или спавају или се свађају,
Тако, да море стога захуји,
И лађар чује у хуци вала
Где старац своју жену грди:
„Ти обла роспијо светска!
Ти ждрако намигушо!
По цео дан за друге гориш,
А ноћу за ме хладна си и уморна!““
После буквице ове, та то се већ рузуме,
Госпођа — сунце — у грдни удари плач
И тако дуго запева, да бог морски
Наједном у очајању из одра искочи свога
И хитро у морску заплива раван,
Да себи дође на свежем ваздуху ноћи.
Тако сам прошле ноћи вид’о га и ја сам
Како до пола груди из мора вири;
Им’о је један зумбун од жуте фанеле,
И једну као лиљан белу капицу ноћну,
И блед и увео лик.

5.

Песма Океанида.

Вечерња светлост на мору блеђа бива,
А сам, са својом самотном душом,
Тамо на жалу седи човек блед
И гледа горе, погледом смртнохладним,
У смртнохладни, широки неба свод,
И гледа море, широко валовно море,
И сврх широког валовног мора,
Ваздухопловци, уздаси његови, плове
И болни враћају се
И затворено налазе срце,
Где су се усидрити хтели —
И он застења тако, да су се галеби бели
Из својих пешчаних гнезда плахнули
И јатомице облеташе га,
А он им рече речи поругљиве:

„Ви птице црноноге,
Ви белих крила морокруже,
Ви кривокљуне моропије,
Ви ждерке масне туљевине!
Грк је ваш живот к'о вам и храна!
А ја пак, сретник,
Слатким се храним само,
Ја кушам слатки мирис руже,
Те веренице славујеве,
Што месечина је храни!

Још слађе кушам слаткише меке,
Пеном скорупа напуњене;
Но слађе од свега кушам
Слатку љубав и слатко љубљен бити.

„Она ме љуби! Она ме љуби! Љуби ме
драга цура!

Сад она стоји на кутњем доксату,
И у сутону гледа на друм бели,
Слукти и чезне за мнош — за цело!
Залуд околу с уздахом гледа
И уздишући у врт силази,
И лута у мирису
И месечини белој,
И с цветовима збори и прича им:
Како сам ја, њезин драги, тако мио
И милокрван — за цело!
Потом у одру, кад спава и снева,
Опсењује је мој драги лик;
Шта више и јутром, при доручку,
На сјајном маслацу с лебом
Мој насмејани види лик
И поједе га од милоште — за цело!“

Све тако хвалио се он и хвалио,
А међутим су крештали галебови,
К’о хладни иронични кикот
Сутонске су се магле пеле,
Из љубичастих облака
Глед’о је месец страшан и зеленкасто жут!

Мора високи валови хује,
И из високих валова мора, дубоко,
Сетно к'о шапат ветра,
Звони певање Океанида,
Лепих, болећивих водених госпа,
Али од свих се гласова
Истиче мили глас
Среброноге љубе Пелејеве;
И оне уздишу и певају:

„О, лудо, ти лудо, ти хвалисава лудо!
Ти јаду предавани!
Давно су сатрвене све твоје наде,
Несташна деца срца,
И, вај, твоје је срце, као Ниоба,
Окамењено с бола!
У твојој глави је ноћ,
И кроза њу се трзају муње лудила,
И ти се само од муке хвалиш!
О, лудо, ти лудо, ти хвалисава лудо!
Ти си тврдоглав к'о и твој прадед
Високи Титан, што огањ небесни
Украде боговима и људима га даде;
Копцима мучен, путама путан,
Он је пркосно ропт'о на Олимп и јеч'о
Тако, да у дну мора ми смо га чуле
И њему ишле са песмом утешења.
О, лудо, ти лудо, ти хвалисава лудо!
Та ти си још немоћнији,
И паметно би било да штујеш богове,

И трпко сносиш терет беде,
И да га сносиш све тако дуго, дуго,
Док сами Атлас не изгуби стрплење,
И тешки свет с плећа не збаци доле
У вечну ноћ.

Тако разлегала се песма Океанида,
Лепих, болећивих водених госпа,
Докле је бучнији вали
Не надшумише шумом —
За облак месец се склони,
И ноћ је зијала,
А ја још дуго у мраку седео сам и плак'о.

6.

Грчки богови.

Пуни месече! У твојем сјају
К'о течно злато блиста се море;
К'о светлост дана, но сутоном омађијан,
Он лежи изнад далеких обала равних;
А на јасноплавој, без-звезданој небу,
Лебде облаци бели,
К'о горостасне слике богова,
Од снежно сјајна мрамора.

Не, никад оно облаци нису!
Оно су сами богови Јеладе, они
Што негда тако радосно владаше светом,

А сада истиснути и изумрли.
Као огромне сабласти блуде
По поноћњему небу.

Задивљен и чудесно опсењен, ја посматрам
Овај пантеон ваздушни,
Свечанонема и грозно потиштена
Циновска лица.
Оно је тамо Крон, небесни краљ;
К'о снег су беле његове косе,
Чувене косе, које су Олимп тресле;
Он угашену у руци држи муњу,
А на лицу му беда је и јад,
И јоште увек стара охолост;
То беху боља времена, о Зевсе,
Кад си оно небески уживао
У детићима, нимфама и хекатомбама!
Но ни богова вечита није власт,
Ступају млади и старе потискују,
К'о ти сам што си негда седога оца
И своје стрице титане потисн'о,
Јупитере парицидо!
И тебе познајем, горда Јуноно!
Покрај све твоје љубоморне скрби,
Ипак је другој у део скиптар^{тво} пао,
И ти небесна краљица ниси више,
И твоје велико око обамрло је,
Твоје лиљанске руке су немоћне,
И никад више твоја освета неће стићи
Богом оплођену деву

И чудотворнога сина божијег.
И тебе знадем, Паладо Атено!
Зар ниси могла штитом и знањем
Отклонит пропаст богова?
И тебе знадем ја, и тебе, Афродито,
Некада златна! а сада сребрна!
Истина, тебе још увек реси драгости појас,
Али ја ипак потајну грозу
Од твоје лепоте ћутим,
И кад би хтело да ме усрећи благо ти тело,
Као јунаке друге, ја бих од страха умро —
Као богиња мртва јављаш се мени
Венеро Либитино!
Не гледа више с љубављу на те,
Тамо, страхотни Арес.
Гле, тако тужно погледâ Фебо Аполон,
Младић. Његова лира ћути,
Што 'но је негда тако радосно
При гозби богова одзвањала.
Но још тужније Хефаист мотри.
И у истини! никад се више неће
Хромави плести у пос'о Хебе,
Нити на збору точити брижно
Опојни нектар. — И давно угашен је
Неугасиви богова грохот.

Ја вас никада нисам љубио, ви богови!
Мени су одвратни Грци,
А и Римљани су ми мрски.
Но свето сажалење и језовита самилост

Прожима моје срце,
Када вас тамо горе ја сада гледам,
Богови напуштени,
Ви мртве ноћне сенке луталице,
Слабе к'о магле што их разгони ветар —
И када помислим само
Како су кукавни и ветрењасте
Богови што су победили вас,
Ти нови владајући жалосни богови,
Злураде душе у овчјој бунди кротости —
О, тада спопане ме један мрачни гнев,
И срушити бих хтео све нове храмове,
И борити се за вас, ви стари богови.
За вас и ваше добро амврозијско право,
И пред високе ваше олтаре,
С нова подигнуте и жртвом окађене
На колена бих хтео панути
И уздигнутих руку молити. —

Но што му драго, ви стари богови,
Ма да сте некад у борби људи
Увек на страни победиоца били,
Ипак је човек од вас великодушнији,
И у богова борби ја сада стојим,
Ево, на страни богова побеђенијех.

* * *

Тако ја рекох и видно румен обли
Сврх мене бледе, облачне слике;
Погледаше ме к'о самртници

Болом преображени, и у час нестане их,
 Баш тада месец се склони
 За облак што се тамније навуче горе;
 И море високо пљусну,
 И победнички на плавом небу
 Ступише вечне звезде.

7.

Питање.

Крај мора, крај пуста, ноћњег мора стоји
 Један јуноша;
 У срцу му је бол, у глави сумња,
 И он уснама бледим пита вале:

„О, решите ми загонетку жића света,
 Мучну, прастару загонетку ову,
 Сврх које многе мозгале су главе,
 Главе у капи хероглифској, главе
 С турбаном белим и баретом црном,
 Главе с периком и хиљаду других
 Сиротних, људских ознојених глава —
 Каж'те ми, шта је и шта човек значи?
 Од куд је дош'о? Куда ће отићи?
 Ко живи горе на звездама златним?

Свој вечни шумор шуме вали, ветар
 Веје, облаци путују, нехатно
 И хладно звезде блистају, и једна
 Пуста будала на одговор чека.

8.

Феникс.

Вијну се једна птица са запада,
Она на исток лети,
У лепи завичај башта,
Где мирођије миришу и расту,
Где палме шуме и водоскоци пљуште —
И у свом лету чудесна пева птица.

„Она га љуби! Она га љуби!
У малом срцу лик његов носи,
Носи га слатко, тајно, скривено,
А то ни сама не зна!
Али он у сну пред њом стоји и она
Моли и плаче и руке му љуби,
По имену га зове и зовући га тако
Из сна се тргне и престрављена лежи,
И лепе очи у чуду брише —
Она га љуби! Она га љуби!“

* * *

Ја сам на крову лађе, прислоњен уз јарбол,
стај'о
Стај'о и слуш'о птице пој.
К'о црнозелени коњи, с гривом од сребра,
Белокудрави вали су скакали;
К'о јато лабудова мимо ме бродили су
С једрима светлим Хелголандези,

Смели номади мора северног !
Нада мном горе, у вечном плаветнилу,
Бели се облак вио,
И вечно сунце сјало,
Ватреноцрвена небесна ружа,
што се радосно у мору огледа;
И небо и море и моје срце
Са одјеком су се разлегали:
„Она га љуби! Она га љуби!“

9.

Морска болест.

Подневни облаци сиви
Дубље се спуштају мору,
Што им се мрачно на сусрет диже,
И лађа међутим лети.

Ја свладан болешћу морском
Уз јарбол још увек седим,
И сам себе проматрам,
Прастарим, тамним проматрањем
Којим се већ отац Лот бавио,
Пошто је куш'о одвише добра
А затим тако зло се осећ'о.
При том ја мислим о старим причама:
Како би, крстећи се, древни путници
На бурном мору с вером љубили
Свете девице утешни лик;

Како би болесни витези
У такој невољи морској,
На усне притискивали
Драгосну рукавицу
Својих дама и одмах утеху нашли слатку —
А ја пак седим и жватам без воље
Једну харингу стару,
Слану утешитељку
У мамурлуку и пасјој беди.

Међутим лађа се бори
С дивљом валовном плимом;
Сад пропимице к'о бојни коњиц,
Са шкрипом крме, на стражњем делу стоји,
Сад стрмоглавом понире доле
У разјарено морско гротло,
Сад опет тромо, безбрижно тако,
Хоће да легне
На црна недра џиновског вала,
Што силан хучи,
И за час, к'о дивљи водопад мора,
Срушим се с кудрама белим
И мене самог покрије пеном белом.

То зибање и дизање и падање
Дозлогрдило је!
Залуд ми око мотри и тражи
Немачке жале. Вај, свуда вода само,
И опет вода, гибљива вода!

Као што зимни путник у позно вече
Искрено чезне за топлом шољом теја,
Тако сад моје срце за тобом чезне
О, моја немачка земљо!
Нек ти је слатко гло поплављено
Глупошћу и хусарима,
И лошим стиховима,
И млакоштурим трактатима;
Нека се твоје зебре
Ружама хране место чкаљем;
Нек се господски мајмуни твоји
У дангубноме гиздању коче,
И мисле да су бољи него сва друга
Банаузијска рогата марва;
Нек се твој спужави сабор
За бесмртника држи,
Јер тако тромо мили,
И нека сваког дана он на гласање ставља:
Сир што га црви једу је ли сир црва?
И нек још дуго већа,
Како се оплемењују
Египатске овце,
Да вуна боља им буде
И да их чобан к'о други стрићи може.
Без разлике —
Нека те глупост и неправда
Поплавља целу, о земљо немачка!
Ја ипак за тобом чезнем:
Та у најмању руку ти си бар сигурно копно.

10.

У луци.

О, блажен ко је у луку стиг'о,
И оставио буру и море,
Па сада мирно и топло седи
У добром општинском подруму у Бреми.

Како се само присно и мило
У римској чаши зрцали свет,
И како ли се, узбуркан и озарен,
У једно срце микрокозам слева!
Ја све у чаши видим,
Стару и нову повест света,
Грке и Турке, Хегла и Ганса,
Лимунâ шуме и свечане параде,
Берлин и Шилду, Тунис и Хамбург,
Али нада све и слику драге,
Анђелско лице на дну златноме
Рајнскога вина.

О, како си лепа, како си лепа, драга!
Ти си к'о једна ружа!
Не као Шираска ружа,
Вереница славујева, коју је Хафиз опев'о!
Не као ружа Саронска,
Светорумена, коју пророци прославише;
Ти си к'о ружа што је
У подруму општинском у Бреми!

То је ружа над руже,
Што је старија све лепше цвета,
И њени небесни мирис
Усрећио је мене,
Надахнуо ме и опио ме;
И да ме није чврсто за перчин држѐ
Подрумар општински у Бреми,
Ја бих се стропоштао!

Поштени човек! Ми смо седели скупа
И као браћа пили,
И поверљиво крупне претресали смо ствари,
И уздисали и грлили се,
И он је мене у веру љубави обратио —
И ја сам у здравље пио
Најљућих душмана својих,
И свијем хрђавијем песницима опростио,
Како би и мени самом некада прошћено било;
Ја сам од побожности плакао, и напослетку
Отворише ми се врата спасења,
Где дван'ест Апостола, великих светих бурета,
Ђутећи проповедају, но ипак тако јасно
За све народе света.

То су вам људи!
Споља су неизгледни, у грубоме оделу,
Но изнутра су леши и светлији
Но сви охоли левити храмâ
И Херодијеви трабанти и удворице,
У пурпур обучени и златом урешени —

Та ја сам зборио увек,
Не у простачкоме пуку,
Не, у најотменијем је друштву
Стално: живео небесни краљ!

Алилуја! Како ме блажено обвејавају
Палме Витлејемске!
Како мирише измирна Хеброна!
Како жубори Јордан и од радости посрђе!—
И моја бесмртна душа посрђе,
И с њоме посрђем и ја и у посртању моме,
Уз степенице ме горе на светлост дана води
Поштени општински подрумар у Бреми.

Ти подрумаре поштени општински у Бреми!
На крововима кућа погледај како седе
Анђели пјани и поју!
То жарко сунце онамо горе
Само је један црвени, пијани нос,
Нос духа времена,
И око црвеног носа духа времена
Врти се цео пијани свет.

11.

Епилог.

Као у пољу пшенично класје,
У духу људи и мисли расту
И лелујају се.
Но у њима су нежне љубави мисли
Као весели и ведри
Цветови рујни и плави.

Рујни и плави цветови!
Вас као бескорисне жетелац мрки одбацује,
С поругом дрвени млате цепови;
И сами путник празноџепи,
Кога ваш поглед греје и блажи,
Главом климата,
И назива вас коровом лепим.
Али сеоска цура,
Плетиља венца,
Вас цени и бере вас,
И с вама реси увојке лепе,
И тако украшена на игру хита,
Где гусле и фруле звоне,
Или под мирну букву,
Где глас драгога још слађе звони,
Слађе но гусле и фруле.

V.

РОМАНЦЕ И БАЛАДЕ.

РОМАНЦЕ И БАЛАДЕ.

Нимфа.

У сутону вечерњеме
Леже села и гај леги;
Златни месец с неба греје,
И све благи мирис крепи.

На потоку штурак цврчи,
Нешто шушти у близини;
Путник чује пљусак воде
И дисање у тишини.

То се сама лепа нимфа
Купа тамо у дну селâ;
И у сјају месечине
Трепте њена недра бела.

Лорелај.

Ја не знам што ме бол тавни
У срцу тишти свом;
Та прича из доба давни'
Све је на уму мом.

Спокојно Рајна тече,
Прохладни пада мрак;
По вису брегова вече
Последњи просипа зрак.

На вису седи дева,
Лепота, невиђен крас;
У златном накиту сева
И златну чешља влас.

Са златним чешљем власи
Уз јасни чешља пој;
И силни, чудесни гласи
У мелодији су тој.

У чамцу дивљи боли
С момка тресу к'о лед;
Он гребен не гледа доли,
Он у вис упире глед.

Ја мислим, најпосле с барком
Возар је потон'о тај;
А то све песмом жарком
Учини Лорелај.

Стара песма.

Беше краљ један стари,
Сед беше, срца тешка, стрвена
И с бедним, старим краљем
Млада се венча жена.

Беше паж један лепи,
Лак умом, косе плаве и мио;
И краљици је младој
Он скутоноша био.

Знадеш ли стару песму?
Та тако слатко и тужно звони!
То двоје мораде умрет,
Одвећ се вољаху они.

Азра.

Сваког дана о вечери
Султанова кћерка лепа
Слазила је на шедрван,
Где сребрна вода пљушти.

Свако вече роб је млади
Стај'о покрај шедрвана,
Где сребрна вода пљушти,
И све биво блеђи, блеђи.

Једно вече кнегињица
Приступи му, зборит оде:
„Хоћу да знам твоје име,
Твој завичај и порекло!“

А роб рече: „Мухамед се
Зовем, рођен у Јемени;
А моје је племе Азра,
Што умире када љуби.“

Краљ Маварски.

У прогон у Алпухаре
Млад Маварски краљ је иш'о;
Нем и срца пуна бола
Пред поворком дугом језди.

На поносним коњицима
И у златним носиљама,
Иза њега буле седе,
Док робиње мазге носе.

Стô га верних слугу прати
На вранцима арапскијем;
Поносити коњи, али
Јахачи се мртво клате.

Нити цимбал ни таламбас,
Нити која песма звони,
Тек сребрна звонца с мазга
Тужно цикћу у тишини.

На врх виса, с кога поглед
У долину Дура рони,
И где задњи пут Гранаде
Бедеми су на догледу.

Краљ оседну свога хата
Па погледа на град бели,
Што вечерњим сјајем гори,
К'о у злату и пурпуру.

Но, Алаху! шта се види!
Где је блисто полумесец,
Са Алхамбре кула белих
Шпански крст и барјак трепти.

Вај, на ови призор краљу
Из груди се уздах вину,
Ко бујица грухнуше му
Низ образе сузе боне.

Са носиљке своје, љуто.
Мрко гледа мати краља,
Гледа жалост свога сина,
Па га гордо, грко кори:

„Боабдиле,“ рече она,
„Сад к'о жена оплакујеш
Тај град, што га ниси знао
Да к'о човек браниш смело.“

Кад краљева љубимица
Ове оштре рече зачу,
Из носаче своје скочи
Па загрли Боабдила.

„Боабдиле“, рече она,
„Утеши се, милосниче,
Из понора твоје беде
Процветаће ловор дивни.

„Није само триумфиатор,
Ни победник овенчани,
Тој богињи слепој мио
Она воли и злосретне.

„И витешки борац, што је
Подлегао судби грозној,
Вечито ће у сећању
И спомену љуском живит.“

Брег последњег маварскога
Уздисаја, и сад они
Вис се зове, с ког је задњи
Пут поглед'о краљ Гранаду.

Његове се љубимице
Пророчанство испунило.
И маварског краља име
У слави се проносило.

Његова ће звонит слава
Све једнако, док не прсне
Задња жица а на задњој
На гитари андалушкој.

Али Бег.

Бег, Али Бег, сретан, блажен
На недрима цура лежи.
Већ на земљи поборнику
Вере Алах раја нуди.

К'о хурије лепе, вите,
Одалиске грле Бега;
Коврча му браду једна
А друга му чело глади.

Уз лауту трећа свира,
Пева, игра, и љуби му
Смејући се срце, где 'но
Свих блаженствâ огањ букти.

Но ненадно чу се споља
Одјек труба, цик пушака,
Поклич бојни — „Господару,
Французи се приближују.“

Он поседну бојног ата,
У бој лети, но к'о у сну,
Јер све мисли да још лежи
На недрима цури витих.

И док глава францускијех
На туцета сабљом сече,
К'о љубавник он се смеши,
Да, смеши се тако нежно.

Браћа.

На врх брега у тамнини
Ноћи стреми дворац сам;
Под њим крвав у долини
Са мачева сева плам.

То су браћа што ту живо,
Бесно деле мегдан љут.
Реци, шта је браћи криво,
Те хватају за мач крут?

Лаурине очи лепе
Распалише братски спор;
Оба ватром жудње слепе
Љубе дивни, нежни створ.

Али за ким цура жури?
За ким гори њена груд?
Не, то нико не пресуди —
Мачу, ти изреци суд.

И гле бѣсни мегдан худи,
Мач удара о мач јак.
Чувајте се борци луди —
Злих опсена пун је мрак.

Вај, крвави кобни доле!
Вај, о браћо, часа злог!
Срушише се оба доле
С мачем у сред срца свог.

Столећа су прошла многа,
Мин'о многи нараштај,
Још пуст дворац с врха свога
Тужно мотри у дђ тај.

Али ноћу сенке двије
По долини блуде тој;
И поноћни час кад бије,
Браћа бију крвав бој.

Гласник.

Слуго! оседлај лагана коња,
Ускочи на седло дору;
Језди што брже пољем и гором
Краља Дункана двору.

Ту се у подрум прикради, чекај
Док дође коњушар. Тада
Искушај њега: „Која се кћерка
Краљева удаје сада?“

И речи ли ти: „Смеђа“ ти глас ми
Донеси што брже мого.
Но рече ли ти: „Плавојка“, онда
Ти се не жури много.

Тад код ужара кући ми уже
И натраг се упути;
Полако језди с ужетом амо,
Но ником ни речи, ћути.

Валтазар.

Све ближе поноћ силази немâ;
У глухом миру Вавилон дрема.

Само двор краљев у блеску сјаје
Ту дворска свита хуји и граје.

Горе, у сали краљевској, бурни
Оно пир држи Валтазар тмурни.

Седи круг сјајан момчади разне,
За столом рујне пехаре прâзне.

Пехари звече, све кличе слепо,
То је по ђуди краљу и лепо.

Лице му пламти ко жара врелâ;
При вину расте дрскост му смела.

И слепа дрског хвата га даље,
Он речи грдње божанству шаље.

Хвали се, хули с ругом и једом,
У повлад момци криве се редом.

Краљ слугу викну, мрк поглед диже,
Отрча слуга и назад стиже.

На глави носи од злата сама
Посуђе, плен из Јеховог храма.

И грешна рука краљева лети,
Он! зграби један пун пехар свети.

У кап га испи нагло и страшно,
И бесан, охол, он викну гласно:

„Свој вечни презир шаљем ти с трона,
Јехова! ја сам краљ Вавилона.“

Но тек што страшну реч рече, њега
Страх леден стеже к'о смртна стега.

У часу звонки смех беше стао,
По сали покој мртвачки пао.

И гледај! гледај! на зиду белом
Искрсну рука пред хрпом целом.

И пише пламна слова дуж зида,
Пише и пише и згину с вида.

Краљ седи, упро очи а цео
Тресе се, као смрт блед и свео.

Све слуге гроза студена бије,
Сви неми седе, ни гласа није.

Мудраци стижу, и стижу с нова,
Ал' нико пламна не реши слова.

Но Валтазара, те исте ноћи,
Убише момци, на згару моћи.

Младоме нараштају.

Нек те не замами, нек те не одмами
Јабукама златним твога жића ток!
Звече мачи бојни, фијук стрела бројни',
Но то не задржа храбрих борца̂ скок.

Почетак је смео п̂о добитка; цео
Свет покори једног Александра друг!
Не стој! Под шатором, клечећи и с хором,
Победника чека већ краљица̂ круг.

Ко прегне победи, свлада и наследи
Старога Дарија трон одар и сплет.
О, заносне сласти, о блеска, о цвâсти,
У сред Вавилона у триумфу мрет!

Гренадири.

Пут француске се из руског ропства
Три гренадира врну,
И у Немачкој кад коначише,
У чаму клонуше црну.

Француска да је пропала цела,
Глас им допаде зао; —
Сва је разбјена војска — и цар је,
И цар је у ропство пао.

Њих обојицу облише сузе
С вести што душу пара.
Један ће рећи: „Како ме боли
И пече рана стара!“

Други ће: „Све је прошло! С тобом бих
Смрт и ја хтео, али
Имадем жену и дете, без мене
У беду они би пали.“

„Шта ме се тиче жена и дете,
Нек просе, свет би им дао;
Ја вишу бригу бринем, — мој цар је,
Мој цар је у ропство пао!“

„Једну ми молбу чуј, друже: Ако
Сад умрем овде на страни,
У Француску ми тело однеси,
У Француској ме сахрани.

„На груд ми стави Легију Часте,
Што је стекох у војни;
У руку верну пушку ми метни,
И мач ми опаши бојни.

„Тако у гробу хоћу да лежим
И слуктим к'о стражар крути,
Докле не чујем, уз рик топова,
С вриском бат коња љути'.

„Тад ће цар јездит прђ гроба мог, јуриш
Свуд пољем уздрхтаном;
Тад ћу ја устат с мачем из гроба, —
Да цара, да цара браним!“

Пут поклнникâ у Кефлар.

1.

На прозор стала мати,
Син је на одру у куту.
„Виљелме, зар устат нећеш? —
Литије ево на путу!“

„Нит чујем нит видим, мати,
Тако ме кида бол слепа;
На мртву мислим Грету,
Па ми се срце цепа.“

„Устани, хајд'мо у Кефлар,
Круницу узми и зборник;
Кад Богомојци дође
Оздрави сваки болник.“

Црквене песме се поје,
Уз барјак бајрак се диже;
То је у Келну на Рајни,
Отуда литија стиже.

За светом мати корача
И сина води иста;
Обоје поје у хору:
„Слава ти, Дево чиста!“

2.

Јутрос је Кефларска Дева
У руху лепшем од свије';
У силном послу је данас,
Јер броја болнима није.

Њој болна прилажу чељад
Од воска справљене многе
Делове људскога тела
Воштане руке и ноге.

Ко руку приложи таку,
Рука му лиши се ране;
Ко ногу приложи таку,
Он здравом ногом стане.

Већ многи по ужу игра
Што штаке држаше прије;
Ко прста узетих беше
Уз тамбуру сад бије.

Од једне воштане свеће
Направи срце мати.
„То Божјој Мајци приложи,
Па ће ти лека дати.“

Син узе воштано срце,
Пред свету икону клече;
Из ока сузе му теку,
Из срца реч му тече;

„Ти преблагословена
Богородице Дево,
Ти светла краљице неба,
Ја теби јадам се ево!

„Ја сам станов'о с мајком
У граду Келну код Рајне,
У граду где су цркве
И многе капеле сјајне.

„Покрај нас живљаше Грета,
У гробу она је сада —
Маријо, прими тај прилог,
И срце лиши ми јада.

„Излечи болно ми срце —
А ја ћу из дна груди
Појати рано и касно!
Маријо, слава ти буди!“

3.

Болесног сина и мајку
Сан је савлад'о био,
Кад Богомајка униђе
У собу сасвим ти'о.

Сврх болника се нагну,
Па срце његово где је
Ту спусти руку и благо се
Осмехну и нестаде је.

Све̄ у сну то виде мати
И више још виде јасно;
Она се из сна трже,
Пси с поља лајаху гласно.

Син је покрај ње леж'о,
Он беше мртав и свео,
Док му по лицу титра
Сјај зоре румен и врео.

И мати склопе руке,
Како јој беше то не зна; —
Па тихо појати поче:
„Слава ти, Мајко небесна!“

Childe Harold.

Једна јака црна барка
На туробни једри пут.
У њој ћуте поникнуте
Страже мртвог к'о кам крут.

Лица снена, откривена,
Лежи мртав, песник блед;
Још два модра ока с одра
У сјај неба дижу глед.

Са дна звони као бони
Веренице нимфе клик,
А валови о чун ови
Ломе се к'о бол и крик.

Бертран од Борна.

У сваком делу поносан, памет
С чела му сија зорна,
Свако је срце свладати мог'о
Трубадур Бертран од Борна.

На звук му свирке преда њ лавица
Платаженса леже
Кћер му такође и сина оба
У своје улови мреже.

Самога краља опи! Гнев његов
Замени суза зорна,
Када би чуо где љупко збори
Трубадур Бертран од Борна.

Танхајзер.

Легенда.

1.

Ви добри Хришћани, не дајте се
Лукавством сатане смести!
Певам вам песму о Танхајзеру
За опрез ваше свести.

Врли Танхајзер, добри витез,
Љубав и сласт је хтио,
Па он у Брдо Венере оде,
Где седам лета је био.

„Госпо Венеро, моја лепа госпо
Животе, срећо блага,
Збогом! ја дуже остати нећу,
Пусти да идем, драга.“

„„Танхајзере, врли витеже мој, ти данас
Ниси ми пољупца дао;
Де ме пољуби брзо и реци
Шта ти је на ме жао?“

„„Зар ти ја нисам свакога дана
Најслађе вино лила?
И зар ти нисам свакога дана
Од ружа венац вила?““

„Госпо Венеро, моја лепа госпо,
Од пољубаца и вина,
Оболела је сва душа моја,
Ја сада жудим горчинâ.

„Одвећ је било шале и смеха,
Ја сада суза бих лио,
И место ружа у свој бих венац
Сад оштро трње вио.“

„„Танхајзере, врли витеже мој,
Ти са мноштва свађу би хтео;
А да ме никад оставит нећеш
Тисућ си пута се клео.

„„Ходи, хајдемо у собу нашу,
На игру љубави тајне;
Моје ће тело, к'о лиљан бело,
Разведрит мисли ти вајне.““

„Госпо Венеро, моја лепа госпо,
Драж твоја вечно ће цвати;
Колко њих негда за тобом у ватру паде,
Толко њих јоште ће пасти.

„Но кад се сетим богова и јунака
Што драж ту кушаху прије,
Твоје ми тело, ко лиљан бело,
Мало да гадно није.

„Твоје ми тело, ко лиљан бело,
Ужасом почне биват,
Када се сетим колко њих јоште
У њему сласт ће уживат.“

„„Танхајзере, врли витеже мој,
То рећи ниси ми смио,
Рађе бих хтела и да ме бијеш,
К'о што си често ме био.

„„Рађе бих хтела и да ме бијеш,
Но да ме вређаш и црниш,
И, незахвални, Хришћане хладни,
Да понос мог срца скврниш.

„„Зато што сам те волела одвећ
Те речи сад су ми плата —
Збогом! дајем ти отпуст и собом
Ево ти отварам врата.““

2.

У Риму, у Риму, у светом граду,
Пева се, звони се широм,
Литија ходи, свечано папа
У среди корача с клиром.

То је побожни папа Урбане,
С троструком круном сврх чела,
С плаштом од рујног пурпура, чије
Скутеве носи властела.

„О свети очи, папо Урбане,
С места те не пуштам прије,
Докле не чујеш исповест моју
И мука спасеш ме тије’.“

Свештене песме престаше, народ
У круг се повуче цео —
Ко је тај путник, што 'но пред папом
Ту клечи пуст и свео?

„О свети очи, папо Урбане,
Ти можеш свезат и спасти,
Па спаси мене од мука пакла
И од сатанске власти!

„Ја сам названи врли Танхајзер,
Ја сласт и љубав сам хтио,
И ја у Брдо Венере одох,
Где седам лета сам био.

„Госпа Венера, лепа је жена,
С ње драж и љупкост греје;
Њен меки глас је к'о сјај сунчани
И мирис што с цвета веје.

„Као што лептир сврх руже трепти
Да сише сласти бујне,
Тако је моја трептала душа
Сврх њене усне рујне.

„Около њеног отменог лика
Увојци црни се вију;
И дах ти стане кад њене крупне
Очи те мотре и грију.

„Кад њене крупне очи те мотре —
Оков те стегне и свлада;
Ја сам се спас'о из брда само
Су сто мука и јада.

„Ја сам се спас'о из овог брда,
Но лепе очи оне
Увек ме зову: Врати се, врати!
И увек свуда ме гоне.

„Ја дању једна авет сам бедна,
У ноћне оживим таме,
Тад сневам лепу госпу где седи
Са мношћом и смеје се на ме.

„Смеје се тако срећно и бесно,
И с тако зубима белим!
Када се сетим тог смеха, сузе
Грухну ми потоком целим.

„Ја је бескрајно волим, и ништа
Ту љубав не спречи више!
Она је један водопад дивљи,
Што ти све препоне брише!

„Са хрида на хрид скаче и хукти
И у свом пени се скоку,
Па ма тисућу пута врат скрх'о,
Он стати неће у току.

„Када би моје све небо било
Госпу бих Венеру звао,
Па цело небо, сунце и месец,
И звезде, њојзи бих дао.

„Ја је бескрајно волим са пламом,
Који ме згара и мори —
Је л' то већ ватра паклена, огањ
Што вечно траје и гори?

„О свети оче, папо Урбане,
Ти можеш свезат и спасти!
Па спаси мене од мука пакла
И од сатанске власти!“

С јауком папа подиже руке
Изнад бледог човека:
„О Танхајзере, несретни створе,
Тој нема мађији лека.

„Ђаво, који се Венера зове,
Најгори ђаво је слепи,
И ја те никад не могу спасти
Из канца његових лели'.

„Ти својом душом платити мораш
Све пути сласти тајне,
Ти си проклет и ти си осуђен
На пакла муке трајне.“

3.

Витез Танхајзер путује журно,
Израни табана оба
У Венерино Брдо се врати
У глухо поноћње доба.

Госпа Венера из сна се трже
И с одра скочи доли,
Па својом белом загрли руком
Човека кога воли.

Крв јој из носа тече и сузе
Из очију јој теку,
И сузама је и крвљу прала
Лице драгом човеку.

Витез у одар леже а речи
Ни једне рек'о није,
Госпа Венера у кујну оде
Да скува супу што прије.

Она му супе даде и хлеба,
И ноге опра му глатко,
И чупаве му очешља косе,
Уз то се смејући слатко:

„Танхајзере, врли витеже мој,
Дуго си ост'о на путу:
Реци ми где си толико лут'о,
И у ком крају и куту?““

„Госпо Венеро, моја лепа госпо,
По Италији се клатих;
Им'о сам посла у Риму, и брзо
Опет се амо вратих.

„Рим је на седам саграђен хумки,
Ту Тибар тече све даље.
У Риму видех папу и папа
По мени поздрав ти шаље.

„При повратку сам вид'о Фиоренцу,
И кроз Милан сам мин'о;
Онда сам одмах одважно горе
У Швајцарску се вин'о.

„И преко Алпа када сам ступ'о
Поче међава права,
Орлови с дреком кликћу и на ме
Смеју се језера плава.

„А кад на Свети Готард се попех
Ја чух где доле стара
Немачка хрче, под благом пажњом
Тридесет и шест владара.

„У Швапској видех песника школу —
Све ситне душице лире,
С венчићем, што им главицу чува,
Из малог дупка вире.

„О Шабесу сам у Франкфурт стиг'о
И шолет и ваљке ио;
Ваша је вера најбоља, и мени
Гушчји је опорњак мио.

„У Дрезди видех једног пса, некад
У боље спад'о је тамо,
Но сад му зуби падају, те може
Да мокри и лаје само.

„У Вајмару сам, седишту Муза удовâ,
Плач слуш'о и страхоту
Жалби: Гете је умро, а још је
Екерман у животу.

„А у Потсдаму чух гласну дреку —
Шта је то? пит'о сам свије'.
„То у Берлину Ганс је, што онде
О задњем столећу штије.““

„У Гетингену наука цвета,
Али без плода и хасне;
Тамо сам ноћу прош'о и нигде
Не видех светиљке јасне.

„У апсу Цела видех где лежи
Све сами Хановеранац —
О, Немци! за нас робија треба,
И један бич општи и ланац!

„У Хамбургу сам пит'о: што тако
Смрад бије с уличних тала?
Јевреји и сви Хришћани тврде
Да је то због каналâ.

„У добром граду Хамбургу тма је
Злих људи! И ја сам мнио:
К'о да сам јоште у Целу, кад сам
Тамо на берси био.

„У Хамбургу сам вид'о Алтону,
Место такође мило;
А један други пут причаћу ти
Шта се ту са мношвом све збило.“

Песма над песмама.

Тело жене, то је песма
Коју је напис'о Бог
У велику књигу света,
У заносу духа свог.

То за њ сретни тренут беше —
Надахнућем Бог је сјао,
И ребелској, грубој грађи
Уметнички облик дао.

Јесте песма над песмама
Тело жене, факт је цели;
А нада све дивне строфе
Удови су вити, бели.

Па врат снежни, каква ли је
То идеја над све славна,
Врат, на ком је глава лепа,
Та кудрава мис'о главна!

Епиграмски извајана
Два су пупка груди бели';
Па каква је тек цезура
Која оштро недра дели.

О пластици творца збори
И бедара облик цео;
Међуметак, с листом смокве,
Такође је красан део.

То апстрактна песма није!
Руке су јој, ноге дâne,
Смеје се, и љуби с двије
Усне дивно римоване.

Ту је права поезија!
Сваки покрет греје, крепи!
А на челу Песма носи
Савршенства печат лепи.

У прах падам, о Господе,
И појем ти хвале сјајне!
Спрам небесног песмотворца
Ми смо само крпе вајне.

У красоте Песме твоје
Ја, Господе, тонем цео;
И дан и ноћ проучавам
Њу и сваки њезин део.

Дан је и ноћ проучавам
Нит дангубим часа кога;
Моја леђа згрбише се
Све с учења великога.

VI.

ПЕСМЕ ИЗ „ЛАЗАРА.“

ПЕСМЕ ИЗ „ЛАЗАРА.“

Мани свете параболе...

Мани свете параболе,
И побожне хипотезе —
Па слободно, без врдања,
Те проклете реши тезе.

Што се с крвљу и са бедом
Пуже с крстом Праведнога,
Док се сретно, с венцем језди
На високом коњу злога?

Ко је кривац? Зар наш Господ
Свуд не стере моћи крило?
Или он сам неред чини? —
Вај, нитковски то би било.

Ми питамо стално тако,
Док нам најзад уста свијем
Не запуше шаком земље —
Но одговор зар је с тијем?

Црна жена...

На своје срце црна је жена
Нежно ми главу свила;
Вај, моје власи посташе седе
Где њена суза се слила.

Моје су очи угасле с њена
Пољупца болесна, пуста;
Срж из мог хрпта исисала су
Са жеђу њена уста.

Сад ми је тело лешина једна,
Где дух мој заточен стоји —
Кадкад му на ум падне па бесно
Куне из јама своји'.

Залуд! Ни једној мухи та клетва
Неће смрскати теме.
Но кушај: кротко ридај и моли,
И сноси судбе бреме!

Како ли споро одмиче време...

Како ли споро одмиче време —
Спужина грдна, докле ја трајно,
Не мичући се, остајем овде,
На истом месту, бедно и вајно.

На мрачно окно ћелије моје
Приступа нема сунчаном добу;
Ја знадем само понором гроба
Да ћу заменит ту кобну собу.

Можда сам негда ја давно умро,
Па сада ноћу, бесно и холо,
Те фантазије поавећене
У моме мозгу играју коло.

Може бит да се и коло сенки,
Поганске старе багре ту збира;
Та дружба радо за игралиште
Лобању мртвог песника бира.

Кадкада ова оргија грозна,
Духова ноћњих витлање слепо,
Тражи песника мртвачку руку
Да је у зору опише лепо.

Некад...

Некад сам многе цветове глед'о
На путу своме: но лен и тром,
Ја се не сагех нити их убрах,
Но даље минух на белцу свом.

Сад, када стојим на рубу гроба,
Сад, кад сам ево самртник блед,
У мисли мојој често се с ругом
Јави презрених цветова ред.

Највише она ватрено-пркосна
Виола гори у мозгу мом:
Како ме пече што бесну цуру
Не зграбих нити уживах с њом.

Ипак се тешим: још вода Лете
У себи крије божанску моћ,
Да лудом срцу човека пружи
Мир заборава и слатку ноћ.

Смрт стиже...

Смрт стиже — сада рећи ћу што сам
С гордости вечито крио:
За те је, за те, мог срца сваки
Удар за те је био!

Ковчег је готов, и мени мира
Гробне ће дати таме;
Но ти ћеш често, кршећи руке,
У плачу мислити на ме.

О утеши се — та то је удес
Што прати човека слепо:
Све кобно сврши што је на свету
Велико, добро и лепо.

К'о пастир...

К'о пастир ја сам постављен био
Да тебе, јагње, чувам век цио;
Ја сам те хлебом хранио својим,
Водио врелу њим да те појим.
Када је снежни северац веј'о
На својим сам те недрима греј'о,
Уза те чврсто приљубљен био;
Када је с неба дажд силни лио,
И кад се поток с вуком, к'о стрела
Утркивао сред горског ждрела,
И кад гром јелу цепа и бије,
Тебе страх никад хватао није.
На моме крилу, безбрижно, ти'о,
Ти си сневала сан благ и мио.

Но моје руке клонуше, тупа
И бледа самрт све ближе ступа,
Прикрада ми се! Радости, наде,
Игре пастира, све крај имаде.
О Боже, теби у руке смерни
Полаже пастир свој штап — Ти верни
И кротки чувар, са душом целом,
Буди убогом јагњету белом.
Кад скоро бледом свелом пастиру
Склопе се очи у вечном миру —

И не допусти да игде слепо
Трње убоде јагње ми лепо —
О недај њено руно да пара
Драча и мрља̂ каљуџа барâ;
О дај нек свуда на овом свету
Свака јој стаза буде у цвету;
И дај нек спава и снева ти'о,
К'о некад на мом крилу, сан мио.

На раскрсници...

На раскрсници три жене
У једном седе реду;
Оне се кесе и преду,
И грдне уздишу сене.

Прва кудељу држи крај уха
И конце суче, и пази
И сваки пљувачком кваси,
Стог доња усна виси јој суха.

У руци друге игра вретено,
Смешно и охоло
Врти се около;
Старе је око к'о цреп црвен.

Са брадавицом сврх носа наказе,
Ту трећа Парка стара
У руци држи маказе
И Miserere мукло бумбара.

О, дај, престризи нит злих тегота!
Парко, поспеши!
Извидај ме и реши
Овог ужасног бола живота!

Мој дан...

Мој дан беше ведар, ноћ срећна и блага,
С тапшањем је народ клиц'о мојој лири.
Моја песма беше радост, ватра, снага,
И њоме ја многи жар лепи распири'.

Моје лето јоште цвета у свом цвету,
Но већ сам у амбар ун'о жетве благо —
Сад оставит морам све што ме на свету
Грејало и што ми беше тако драго!

С руком пада лира, пуца крчаг мио,
Из ког сам радосно и обесно пио,
Душе пуне сунца, потока и цвета.

О Боже! Како ли смрт грка све краде!
О Боже! Како се слатко живет даде,
Овде, у слаткоме гнезду овог света.

САДРЖАЈ.

I.

ЛИРСКИ ИНТЕРМЕЦО :

Пролог	Страна	5
У дивном месецу мају	«	7
Из мојих суза ниче	«	7
Волио сам ружу	«	7
Када гледам очи твоје	«	8
Твој лик	«	8
Лик свој моме лику приљуби	«	8
Ја ћу у чашу лиљана	«	9
Непомично тамо горе	«	9
На крилима песме ове	«	10
Лотова ружа	«	11
У реци, у лепој Рајни	«	11
Не љубиш ме	«	12
Не куни се	«	12
Ја очима мога цвета	«	13
Тај свет је глуп	«	13
Реци мени моја драга	«	14
Сва к'о бела пена вала	«	14
Ја нисам киван	«	15
Да, бедна си	«	15
Флауте и вијолине	«	16
Тако је сваки спомен...	«	16
И кад би љубице мале	«	17

II.

Што тако лепе руже бледе	Страна	17
Силу ти причаше они	«	18
Цветала је липа	«	19
Ми смо се волели	«	19
Ти најдуже си ме верно	«	19
Земља	«	20
И док сам ја дуто дангубно	«	21
Очи су јој љубичице плаве	«	21
Свет је тако диван	«	21
Када те једном судба спреми	«	22
Бор усамљен	«	23
О, када би подножица био	«	23
Од кад са мнош драга није	«	24
Из мојих големих бола	«	24
У недељноме оделу	«	24
Слике покојних дана	«	25
Момак девојку љуби	«	26
Када чујем песму	«	27
Сневах о чеду краљевском	«	27
Далеко на сиње море	«	28
Старе ме бајке	«	28
Љубно сам те	«	29
У светлој летњој зори	«	30
Моја се љубав светли	«	30
Они су кињили мене	«	31
Жарко се лето смеје	«	31
Кад двоје се растају	«	32
Они сеђаху уз чај	«	32
Песме су ми отроване	«	33

Опет сам снев'о	Страна	33
Ја стојим на врху брега	«	34
Лагано моја кола	«	35
Ја сам плакао у сну	«	35
Сваке те ноћи сневам	«	36
Ноћ хуји	«	36
Јесења ноћ	«	37
Једна се одрони звезда	«	37
Бог снова	«	38
Попоћ је била	«	39
На раскршћу	«	39
Свуда где сам	«	40
На очима с црном ноћи	«	40
Старе пакосне песме	«	42

II.

ПЕСМЕ ИЗ РАЗНИХ ЦИКЛУСА :

Некад	«	47
Ја љубим	«	48
Поздрав	«	49
Срцу	«	50
Ти	«	51
Њезин лик	«	52
Сафири су очи твоје	«	53
Имаш бисер	«	54
У облику неједнаком	«	55
Вече на жалу	«	56
Сусрет	«	57
С нова ме хвата срчаност	«	59

IV.

Ноћ	Страна	60
Снев'о сам	«	61
Под прозором	«	62
Осамљена суза	«	63
Свршетак	«	64
Касно је...	«	65
»Где ти је лепа драга«... . .	«	66
Где?...	«	67
Мојој матери	«	68

III.

СЕРАФИНА :

Када сетан у вечери	«	73
Ноћ је сишла	«	73
Оно је галеб	«	74
Таласи	«	75
Ја, драга, давно сам знао	«	75
Како само радознало	«	76
Као срна	«	76
Овде на кршу	«	77
Ноћ на мору	«	78
Слатка ли је тајна љубав	«	79
Покрај мора	«	79
С једрима црним	«	80
Твој сам поступак срамни	«	80
На жалe помамно стижу	«	81
На рунској стени	«	81
У сунцу море сева	«	81

IV.

МОРЕ СЕВЕРНО, ПРВО КОЛО :

Крунисање	Страна	85
Сутоп	«	87
Залазак сунца	«	88
Ноћ на обали	«	90
Посејдон	«	92
Исповест	«	95
Ноћ у кајити	«	96
Бура	«	99
Морска тишина	«	101
Морско привиђење	«	102
Ослобођење	«	105
Покој	«	106

МОРЕ СЕВЕРНО, ДРУГО КОЛО:

Поздрав мору	«	109
Олуја	«	111
Потопник	«	112
Смирај сунца	«	114
Песма Океанида	«	117
Грчки богови	«	120
Питање	«	124
Феникс	«	125
Морска болест	«	126
У луци	«	129
Епилог	«	132

V.

РОМАНЦЕ И БАЛАДЕ:

Нимфа	«	135
-----------------	---	-----

Лорелај	«	136
Стара песма	«	137
Азра	«	138
Краљ маварски	«	139
Алибег	«	142
Браћа	«	143
Гласник	«	145
Балтазар	«	146
Младом нараштају	«	148
Гренадири	«	149
Пут поклоника у Кефлар	«	151
Childe Herold	„	155
Бертран од Борна	«	156
Танхајзер	«	157
Песма над песмама	«	167

VI.

ПЕСМЕ ИЗ »ЛАЗАРА«:

Мани свете параболе	«	171
Црна жена		172
Како ли споро одмиче време	«	173
Некад	«	174
Смрт стиже	«	175
К'о пастир	«	176
На раскрсници	«	178
Мој дан	«	179

ROYAL MAIL
1875. YEAR. BANGOR

ШТАМПАРИЈА „ОБОД“, САРАЈЕВО, Крекова 4.